

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

36765

DOMINSKA
KNJIŽICA

OB 25LETNICI
CECILIJINEGA DRUŠTVA
V LJUBLJANI

— SESTAVIL —

DR. ANDR. KARLIN

Spominska knjižica.

Ob petindvajsetletnici
Cecilijinega društva v Ljubljani

sestavil

dr. Andrej Karlin,
društveni tajnik.

V Ljubljani, 1902.

Založilo Cecilijino društvo. — Tisk Zadrुžne tiskarne.

36765

Spominška knjižica

Ob petindvajsetletnici

Cediljnega društva v Ljubljani

36765

395195012

720. 3072/1957

Uvod.

Petindvajset let! . . .

Navadno računajo, da v tej dobi en rod odgospodari in na njegovo mesto stopijo mlajše, čilejše moči. Štiri rodove štejejo na stoletje.

Petindvajset let! . . .

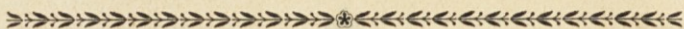
Kdor jih je preživel v trudu in v znoju, v trdem delu in naporu, kdor je vztrajno prenašal težo in vročino dneva, po preteku petindvajsetih let pazljivo pogleda nazaj na prošla leta . . . Dozdeva se sam sebi kakor potnik, ki dospevši na precejšen hrib, gleda nazaj v dolino, da vidi, koliko pota ima za seboj; ozira pa se tudi predse, da spozna, koliko ima še pota, preden dospe do svojega cilja.

Petindvajset let! . . .

Duhovnik, ki jih je preživel v vinogradu Gospodovem, radostno zapoje »Te Deum« za vse dobrote, katere je dosegel po milosti božji; zakaj milost božja v njem ni bila prazna. A gleda tudi v bodočnost in stiska se mu srce, ko se nehote mora vprašati: Custos, quid de nocte? . . . ko mu nehoté zveni pred duhom beseda: Mračí se, in dan se je nagnil.

Petindvajset let! . . .

Mož in žena, ki sta zvesto gospodarila in si vzredila družino, čvrsto in trdno, po pretekli burni dobi skrbi in dela družita okrog sebe svojce ob srebrni poroki in hvalita Boga, ki ju je blagoslovil . . .

Petindvajset let! . . .

Srebrni jubilej obhaja letos tudi »Cecilijino društvo v Ljubljani«. Trudilo se je v tej dobi za povzdigo in pospeševanje katoliške cerkvene glasbe v smislu ter duhu svete cerkve na podlagi cerkvenih določil in ukazov. Delovalo je v cerkvi in za cerkev, pospeševalo je krasoto službe božje, kaŕipot je namerjalo biti na polju cerkvene glasbe; staro, nevredno, nedostojno si je prizadevalo pomesti z naših korov, opominjalo, svarilo, učilo in kazalo je, kako dospemo do boljšega okusa, do dostojne, lepe, veličastne glasbe, do res dobrega, cerkve vrednega petja v naših cerkvah.

Prekrasen namen, zdruŕen z obilnim, prenapornim delom!

Ali smo kaj dosegli? Kako daleč smo prišli v reformi cerkvene glasbe? Ali smo hodili po pravi poti? Kako daleč imamo še do vzvišenih smotrov, katere si je postavilo naše društvo?

Na ta vprašanja kanimo odgovoriti v tej »Sporinski knjiŕici«. Načrtali bomo zgodovino našega društva, njega razvoj, delovanje in uspehe. Pri tem pa ne bomo pozabili onih, ki so se zvesto trudili četrt stoletja v prosep zbolišanja cerkvene glasbe, bodisi da še ŕive med nami, bodisi da so se ŕe preselili v večnost. Naposled bo vsakateremu čitatelju lahka sodba o tem, je li bilo društvo potrebno ali ne, in da-li smo hodili po pravi ali napačni poti.

Sotrudnikom svojim ŕelimo pokazati s temi črticami, da vendarle trud naš ni bil kakor veter, ki popihne, potem pa brez sledu izgine: nasprotnikom pa, — in tudi teh je imela naša ideja, ŕal, le preveč — ŕelimo ob tej priliki zopet roko podati v sloŕno delovanje na čast boŕjo in v izpodbudo vernega ljudstva.

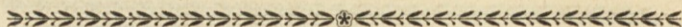

I. Cecilijino društvo v Ljubljani se osnuje.

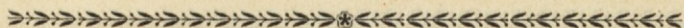
*Ab ecclesiis vero musicas eas,
ubi sive organo, sive cantu lasci-
vum aut impurum aliquid mi-
scetur, . . . arceant; ut domus
Dei, vere domus orationis esse
videatur ac dici possit.*

(Conc. Trid. Sess. XXII.)

Zgodovina nas uči, da je sveta cerkev glasbo pri službi božji sprejela z drugimi umetnostmi vred v svoje posebno okrilje. V mnogih cerkvenih zborih se je naglašalo, da bodita glasba in petje pri bogoslužnih vajah dostojna svetim opraviлом, katere spremeljata in povečujeta. Cerkevni zbor tridentski je odločno naglašal, da naj višji pastirji od cerkve odvrnejo vsako glasbo, ki bi bila posvetna in nedostojna. In res se je kmalu po tem zboru pojavil orjak v cerkveni glasbi, ki je pomagal in povzročil, da se je pri službi božji iznova utrdilo in ustalilo koralno in polifonno petje. Ta mož je bil Giovanni Pierluigi da Palestrina (1526—1594). Ustanovil je cerkveni glasbi slog, ki je bil in ostane v bodoče merilo, po katerem se je cerkvenim glasbenikom ravnati. Ali prišli so v 17. in še bolj v 18. stoletju razni vplivi na površje, kateri so, ne sicer naenkrat, vendar pa

polagoma dvignili cerkveno glasbo iz tečajev, v katere jo je naslonil Palestrina. Predaleč bi segalo, ako bi hoteli naštevati razne te vplive: zadostuj le dejstvo, da si je cerkvena glasba v hramih božjih polagoma nadela razno posvetno nakitje, kakršno nikakor ne sodi k resnobnim, svetim opravilom. Najžalostneje pri tem pojavu pa je bilo to, da celo 18. stoletje ni porodilo moža, ki bi bil z jasnim umom in s trdno voljo pokazal globok prepad, v kateri se je strmoglavila musica sacra. A ne smemo misliti, da je bilo tako žalostno le pri nas v slovenskih deželah, ne, po Italiji, Franciji, Nemčiji, povsod je — če izvzamemo nekatere samostane, kjer se je tradicionalno ohranil gregorianski koral — zavladovalo kot *signum temporis* neko nazadnjaško pojmovanje cerkvenega petja: v cerkvi se je pelo in sviralo po okusu posvetne glasbe. Posebe pri nas v Avstriji — vsaj tako bi si upali trditi — se je tudi na cerkvenoglasbenem polju razpasla tista okorelost v smislu za službo božjo, kateri navadno pravimo jožefinizem. Pač ni bilo nikogar, ki bi bil na tem polju ljudske prosvete pokazal pravo smer in vzbujal veselje in navdušenje za resnobno cerkveno glasbo. Zato pa je kakor po drugod tako tudi pri nas ljudstvo naposled zahtevalo, naj se mu i v cerkvi tako orgla in poje, kakor je bilo vajeno peti in svirati na plesišču in v koncertih. Dolgo, predolgo je trajala ta brezobzirna posvetnost po katoliških cerkvah. Šele v drugi polovici 19. stoletja se je po časnikih in brošuricah jela kritikovati tedanja cerkvena glasba: sklep vsakega razmotrivanja pa je bil, da tako ne gre dalje. L. 1865. je Frančišek Witt spisal knjižico: »O stanju katoliške cerkvene

glasbe zlasti na Starobavarskem¹⁾ Še nekoliko poprej je objavil župnik Stein v Kolinu spis: »Katoliška cerkvena glasba po svojem namenu in po sedanjih kakovosti«. ²⁾ Tedaj so se duhovi razvneli. Začelo se je povdarjati, da treba zboljšati cerkveno glasbo, in posledica je bila, da je l. 1868. Frančišek Witt osnoval »Cecilijino društvo v pospešek cerkvene glasbe po vseh deželah nemškega jezika«. ³⁾ Papež Pij IX. je društvo l. 1870. potrdil in priporočil. Ali društvo samo ne bi bilo moglo tako na široko prodirati, da se ni pobrinil Witt za organe, s katerimi je širil svojo idejo po svetu. V mislih imamo liste, katere je ustanovil v prilog zboljšanju cerkvene glasbe: »Fliegende Blätter für katholische Kirchenmusik« in »Musica sacra«. Oba lista sta se ohranila do današnjega dne.

Toliko o početku in prvotnem razvoju Cecilijnega društva. Kdaj pa se je ustanovilo pri nas?

Reči moramo, da je pri nas cerkvena glasba po smrti pokojnega Gregorja Riharja vidno propadala. Tisti, ki so ga menili posnemati, so izvečine posneli le njegove hibe. Pisec te razprave sicer ni nikdar poznal slavnega našega Riharja, a nekdo, ki ga je poznal do dobra, ki je poslušal in znal ceniti njegovo orgljanje in proizvajanje njegovih skladb, mi je blagega pokojnika nekako tako-le označil: Gregor Rihar je bil mož zelo pobožnega duha in pokoren sin katoliške

¹⁾ Über den Zustand der katholischen Kirchenmusik zunächst in Altbayern.

²⁾ Die katholische Kirchenmusik in ihrer Bestimmung und dermaligen Beschaffenheit. (1864.)

³⁾ Cäcilienverein zur Förderung der Kirchenmusik in allen Ländern deutscher Zunge.

cerkve. Zato pa je svoje skladbe proizvajal tako, da se tiste trivialnosti, katere opaziš na nekojih njegovih poznejših skladbah, niso kar nič poznale. Ko bi bil on živel še nekaj let, brezdvomno bi bil z vso gorečnostjo in posebnim veseljem razvil mej nami cecilijansko idejo. Le škoda, da svojih preludij ni zapisal; več so bile vredne, kot marsikake njegove poznejše skladbe. Preludiral je krasno in vseskozi korektno.

Po njegovi smrti torej je cerkvena glasba vidno propadala v mestu in po deželi. To je uvidel tedanji stolni prošt ljubljanski, dr. Ivan Zlatoust Pogačar, ki je imel trdno voljo, vsaj v stolnici pripomagati cerkveni glasbi do višje stopinje. Po njegovem prizadevanju se je sestavil — moralo je biti to po l. 1870. — veliki zbor dečkov (okrog petdeset), ki jih je poučeval v petju tedanji novi kapelnik pri stolnici, Anton Foerster. Nekaj časa so peli, doseglo se je tudi nekaj uspehov, ali iz raznih vzrokov je ta deški zbor kmalu propadel.

Za izboljšanje cerkvene glasbe se je tisti čas zlasti trudil mladi, izredno nadarjeni, toda žal, telesno precej slabotni prefekt v Alojzijevišču, Josip Smrekar. On je umeval tedanje gibanje v prosep cerkveni glasbi, si je naročil izpočetka Wittove liste in jih marljivo prebiral. Tako je z bistrim umom in ker je bil že z doma glasbeno naobražen, vplival na vse, ki so v Alojzijevišču ž njim občevali ter jih navajal k strogemu cerkvenemu petju. Mnogokdaj sta se menila o reformi cerkvene glasbe z domačim pevskim učiteljem (bil je, kakor še dandanes — Anton Foerster), pridobil in naudušil je za cecilijansko idejo tudi svojega tovariša, Janeza Gnjezda in pri vsaki priliki je tudi nam mladim gojencem pojasnjeval razne dvome, ki

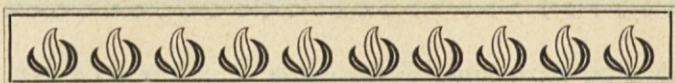

smo jih imeli gledé na cerkveno glasbo. Lahko bi se reklo, da je Alojzijevišče v Ljubljani tisto ognjišče, kjer se je najprej vnela cecilijanska ideja, upihal pa jo je sedanji profesor bogoslovja in častni kanonik Josip Smrekar.

Povod, da se je jela širiti tudi podrugod, pa je bil tale. Wittovo Cecilijino društvo je imelo vsako leto, kakor tudi še dandanes, svoj občni zbor v kakem drugem mestu. Tako se je l. 1876. vršil občni zbor v nam bližnjem Gradcu. Tja je pohitelo ob oni priliki tudi nekaj Slovencev iz Ljubljane. Ne motimo se, ako pravimo, da so to bili: stolni dirigent Ant. Foerster, P. Hugolin Sattner, P. Angelik Hribar, Miroslav Tomec, posestnik in slikar v Št. Vidu nad Ljubljano in še nekaj drugih.

Ondi so čuli krasno cerkveno petje, v slavnostni seji pa so jih navduševali spretni govorniki za reformo cerkvene glasbe. In čudno! Seme je padlo na dobro zemljo. Na povratku proti domu so se domenili, da zasnujejo tudi v Ljubljani tako društvo; pravila so posneli po nemških, in začeli nabirati člane in ustanovnike. Do prvega občnega zbora (dne 14. junija 1877) se je nabralo 230 članov in mej njimi 48 ustanovnikov. Iz poročila prvega občnega zbora je razvidno, kako jasno je imel pred očmi odbor svojo nalogo. Tajnik jo je razvil v kratkih, tehtnih besedah. Naznanil je, da ustanovi društvo cerkveno-glasbeni časnik, da osnuje orglarsko šolo, posamni člani bodo dobivali društvena darila, zlasti ob občnih zbora se bodo pri službi božji, ki je ž njimi v zvezi, prirejale produkcije pristne cerkvene glasbe.

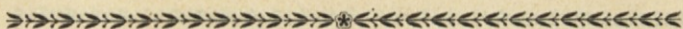
Dolžni smo pogledati, kako je tekom let naše društvo vršilo svoje načrte.

II. „Cerkveni Glasbenik“.

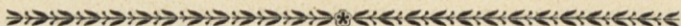
Mlado društvo brez posebnega glasila je kakor ptica brez peruti. Životari in medli: da bi razvilo živahno delovanje, o tem ni govora. To je spoznal kmalu prvi odbor Cecilijinega društva. Zato se je pobrinil, da skliče v življenje list, ki bi bil glavna podpora društvu v dosego namena cecilijanskega. In res, preden se je obrnilo leto izza prvega občnega zbora, je že zagledal beli dan »Cerkveni Glasbenik«, organ Cecilijinega društva v Ljubljani. Urednik mu je bil od prvega začetka do danes č. g. Janez Gnjezda, tedanji prefekt v Alojzijevišču in društveni tajnik. Muzikalne priloge pa je urejal vseh petindvajset let glasbeni vodja Cecilijinega društva blag. g. Anton Foerster. List je izhajal vsak mesec vsaj na pol pole v veliki osmerki in je prinašal redno štiri strani glasbene priloge.

Sedaj, ko imamo pred seboj malone petindvajset letnikov, moramo biti v resnici Bogu hvaležni, ki je spremljal naša urednika in njijine sotrudnike s trdno voljo, da nista omahovala, dasi jima je bila nekaj let težavna pot uprav s trnjem posuta. Preden je društveni tajnik zasnova prvi list, se je obrnil za nasvèt in podporo pri blagem knezoškofu Krizostomu. Cerkveni knez, dasi mu je bila ta namera jako všeč, vendar ni zakrival svoje bojazni glede prihodnosti glasbenega lista. Pripomnil je uredniku mej drugim: »Pomislite,

tri liste bogoslovne vsebine sem urejeval, a pri vseh treh je šlo rakovo pot. Kje pa si hočete Vi pridobiti čitateljev?» A vendar je listič zagledal luč življenja, ki mu ni ugasnila do dandanes. Pač nam je znano, da je urednik poleg svojega dela žrtvoval tekom časa iz svojega nad tisoč kron, a vendar ima zavest, da je z močno roko krmaril čolnič »Cerkvenega Glasbenika« vkljub vsem viharjem, gmotnim in duševnim. Tolika vstrajnost in požrtovalnost zasluži, da se ohrani v spomin poznejšim rodovom.

Ako prelistujemo posamne letnike, prepričamo se iz njih vsebine dočista, kako potreben je bil list, ako je hotelo društvo doseči kaj vspehov. Iz posamnih člankov nam je jasno, kako revna, propala je bila ondaj cerkvena glasba po naši in sosednjih slovenskih škofijah. O dostojnem petju in orglanju na cerkvenih korih skoro ni bilo možno govoriti, o liturgičnih zahtevah pri službi božji pa bi skoro list ne bil smel pisati, zakaj takoj se mu je pojavila četa nasprotnikov, trdečih, da podira narodni živelj v cerkvi, da je »latinizator«. Ali navzlic različnim skrajnostim, ki so ga obsipale, list vendar ni izgubil svoje smeri; odkritosrčno je zagovarjal reformo cerkvene glasbe s stališča cerkvenih določil, kakor tudi s krasoslovnega stališča. Poučevati je hotel nevedne in privedi jih po tem potu do boljšega spoznanja. V tem smislu piše (l. 1879. str. 6.): »Liturgična in muzikalna nevednost pri duhovnikih in organistih je poglavitni vzrok, da se svojih sto let v naših cerkvah Bog tako ne časti, kakor cerkev zapoveduje.« Zato je pričel takoj s praktičnimi nasveti. Milo se zdi čitatelju, ko pregleduje posamne letnike, ki kažejo, kako nizko smo stali tedaj

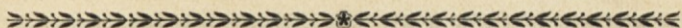
glede na cerkveno petje. V članku: »Kako naj se reforma prične?« nasvetuje pisatelj tole skromnost: Začnimo vsaj z latinskimi responzoriji! — Gotovo se danes našim organistom čudno zdi, da se je o tem sploh pisalo. Čudno, zares čudno je to, ali nepobiten dokaz, kako potrebno je bilo mej nami »Cecilijino društvo« in koliko se je tekom četrtsotletja na torišču cerkvene glasbe pri nas doseglo in — izpremenilo.

O liturgičnem jeziku se nekaterim prena-petežem kar ni smelo govoriti. Na koru peti v latinskem jeziku, v katerem poje pred oltarjem mašnik, to je bil eden izmed poglavitnih narodnih grehov. Dotlej smo slišali le o germanizaciji, o poitalijančevanju naših rojakov, sedaj pa je stopila na površje »latini-zacija«. In to so gonili liberalni vetrovi leta in leta, zasmehujoč hkrati petje po cerkvenih določilih. Zato je »Cerkveni Glasbenik« moral sproti zavračati kriva menenja glede liturgičnega jezika in poučevati: V katerem jeziku se ima pri službi božji peti in kako?¹)

Mnogo jih je skomizgavalo z rameni, češ, kar je mogoče doseči po mestih, kjer je več in boljših pevskih moči, tega na deželi ni možno zvršiti. Tudi tej brezupni misli se je ustavil naš list s člankom²): »Je-li mogoče tudi po kmetskih cerkvah glasbo po načelih Cecilijinih društev preustrojiti?« Ker se je ugovarjalo, da ni dosti pevskih moči dobiti po deželi, je nasvetoval list, naj bi se že v šoli podučevalo marljiveje petje, da bi tako pripravnih grl dobili na

¹) C. Gl. 1878 str. 39. in nsl. — Prim. C. Gl. 1888 str. 73. nasl.: Še enkrat o cerkvenem petju v domačem jeziku.

²) C. Gl. 1879 str. 4. in nsl.

kor.¹⁾ Nasproti onim, ki so se lepemu cerkvenemu petju hoteli izogibati, češ, bodi kakršnokoli hoče, je zopet »C. Gl.« zavzel svoje stališče v spisu: Kakšne dolžnosti imajo verniki do cerkvenega petja?²⁾ Nadalje je poučeval cerkvene zbore, ki naj bodo v vsakem oziru nesvarljivi, zakaj z mašnikom v najtesnejši zvezi, služijo naravnost Bogu. Prav živo nam je ponudil takega pouka v sestavku: »Katere lastnosti naj bi imele osebe, ki se vdeležujejo cerkvene glasbe?³⁾« Zlasti je poudarjal lastnosti cerkvenega pevovodja⁴⁾ in cerkvenih pevcev.⁵⁾

Onim klevetnikom, ki so se reformi cerkvene glasbe rogali, kakor da bi bila to kaka novotarija, je odgovarjal list, da cecilijansko petje nikakor ni kaj novega, ampak je le neka »restitutio in integrum«, za kaj tudi po naših krajih se je v prejšnjih stoletjih popevalo dostojno in resnobno, kakor to katoliška cerkev zahteva!⁶⁾

Nadalje je prinesel list mnogo bodrilnih spisov, ki naj bi zmisel za lepo cerkveno petje širili vedno bolj mej verniki.⁷⁾ Cecilijansko idejo razlaga in pripo-

¹⁾ Petje v šoli; C. Gl. I. 1880 str. 17. in nsl.

²⁾ C. Gl. 1880, str. 53. i nsl.

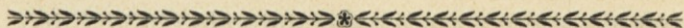
³⁾ C. Gl. 1881, str. 81. i nsl.

⁴⁾ C. Gl. 1885. str. 7.

⁵⁾ C. Gl. 1888, str. 4. nsl.

⁶⁾ Prim. članek: Nekaj o naših sprednikih, nekdanjih cecilijancih, in starih pesmih. L. 1886. str. 59. nsl.

⁷⁾ Prim.: Kak vpliv ima cerkvena glasba — dobra in slaba — na verno ljudstvo? L. 1879. str. 21. nsl. — Zatajujmo se v glasbi! L. 1882. str. 1. — Kako bi se dalo zboljšati cerkveno, zlasti liturgično petje? L. 1885. str. 60. nsl.: O cerkveni godbi in njenih določilih. L. 1885. str. 10. — O namenu cerkvene glasbe. L. 1886. str. 1. nsl.

roča, pojasnjuje in brani skoro v vsakem listu.¹⁾ Tudi znamenitih glasbenikov se spominja, jih ocenjuje in jim napravlja dostojne nekrologe.²⁾ Spremenljive pevske molitve pri sveti maši ob nedeljah in praznikih je pri-
našal list od l. 1884. nadalje v slovenskem in latinskem jeziku, da bi organisti in pevci vedno tudi umeli, kar pri slovesni službi božji popevajo. A tudi národno (ljudsko) petje je pospeševal.³⁾ Orgle in harmonij ni le razlagal,⁴⁾ ampak je bil tudi pripravljen v dotičnih slučajih posredovati, da je ta ali oni po primerno nizki ceni dobil trajen glasbeni instrument.

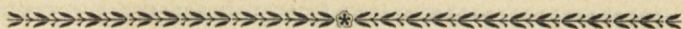
Že ti članki, ki smo se jih le mimogredé dotaknili, svedočijo, da si je list prizadeval delovati za vsestranski napredek cerkvene glasbe. Smelo trdimo, da bodo tisti, ki so nekdam »latinizatorstvo« očitati »Cecilijinemu društvu«, odslej utihnili, kajti društvo, ki ima

¹⁾ Prim.: Cecilijanski ideal. L. 1890. str. 1. nsl. — Ali je naše cecilijansko društvo kaj doseglo in kje so vzroki, da ni še več doseglo? L. 1890. str. 35. nsl. — O Cecilijanstvu. L. 1893. str. 17. nsl. — Zakaj se je ustanovilo Cecilijino petje? L. 1899. str. 1. nsl. — Kateri faktorji ovirajo pri nas napredek prave cerkvene glasbe? L. 1900. str. 2. nsl.

²⁾ N. pr. † Frančišek Ks. Witt. L. 1889., str. 4. 1898 str. 34. nsl. — Jakob Gallus. L. 1891. str. 49. nsl. — Janez Volčič in cerkvena glasba. L. 1892. str. 1. nsl. — Riharjeva slavnost v Polhovem Gradcu. L. 1896. str. 68. — Adolf Harmel. L. 1893. str. 75. nsl. — Lj. Hudovernik. L. 1901. str. 41. nsl.

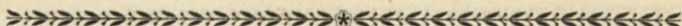
³⁾ Prim.: Zakaj naj narod v cerkvi poje? L. 1888. str. 9. — Ali res propada cerkveno narodno petje in zakaj? L. 1888. str. 27. nasl. — Ljudsko petje. L. 1901. str. 1. nsl.

⁴⁾ Sostava orgel. L. 1882. str. 27. nsl. — O harmoniju. L. 1899. str. 52. nsl.

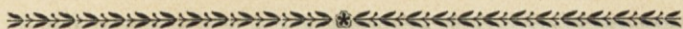
pokazati 25 letnikov v domačem jeziku, natisnjenih z gradivom, za katero je bilo treba orati šele ledino, pač lahko stopi z mirnim srcem pred sodnji stol svojega naroda, v čigar prilog je delovalo. Bogu v čast, domovini v slavo! Po tem merilu bode zgodovina 'sodila delovanje »Cerkvenega Glasbenika«, kateremu se ni bati, da bi pred to sodbo ne obstal.

Poleg poučnih člankov je prinašal »Cerkveni Glasbenik« v vsakem listu tudi dopisov z raznih krajev. Namen jim je bil, opozarjati na razne težave, ki so se tu pa tam pojavljale in zavirale uspešno napredovanje posamnih cerkvenih zborov. Ako prelistuješ zlasti prve letnike, se ti skoro pokaže temna preteklost in žalostna zapuščenost, v kateri je našla reforma cerkvene glasbe naše kore. Pogosto je vladala ondi skrajna brezbriznost; celo tisti, ki bi imeli v prvi vrsti gojiti in pospeševati spodobno cerkveno petje, so ali križema držali roke, ali pa so še naravnost nasprotovali idejam Cecilijinega društva. Toda kmalu so se jele trgati megle zaspanosti. Od raznih župnij so prihajali glasovi, da se je pozornost vzbudila tudi na koru, da so pričeli ledino orati, da se ljudstvo veselo oprijema zboljšanega petja. Ti dopisi so pa ob enem tudi bodrili druge, češ, ako ondi v skromnih razmerah kaj dosežejo, zakaj se ne bi poizkusilo tudi drugod. Tako se je jel led tajati in dober zgled napora po posamnih župnijah je nekako silil druge iz spanja brezbriznosti. Zanimalo bo naše čitatelje, ako jim naštejemo nekaj krajev, kjer se je delovanje za zboljšanje cerkvene glasbe najprej pričelo. Po posamnih letnikih se to lahko zasleduje, dasi moramo priznati, da je bil še tu pa tam kak cerkveni zbor, ki se je hvalevredno trudil za povzdigo petja pri

službi božji, a tega iz ponižnosti ni hotel v listu obešati na veliki zvon.

Prav z vnemo se je zavzel v Št. Vidu nad Ljubljano za cerkveno petje ondotni organist in slikar Miroslov Tomec. Na Breznici se je mnogo trudil za uvedbo cecilijanskega petja tedanji kapelan Janez Tavčar. V Kranju je trudoljubivo deloval učitelj Peter Cebin, v Stičini učitelj Fran Kovač, na Igu nadučitelj Frančišek Govekar, v Žalini pa ondotni župnik Gregor Jakelj, ki je svojo navdušenost za cerkveno glasbo ponesel seboj na novo župnijo v Rudniku. V Šebreljah, v Cirknem in v Jageršah se je na Goriškem najprej vnela ideja cecilijanska; podpirali so jo zlasti nekateri duhovniki (dr. Sedej, Harmel, Kokošar), kesneje so se poprijeli po vplivu duhovščine cerkvenega petja mladi organisti. Tako je petje zaslovelo na Št. Viški gori, v Čepovanu in drugod. Na Štajerskem je za lepo cerkveno petje najprej vzplamtel prerano umrli duhovnik dr. Avguštin Kukovič. Kaj marljivo in goreče je dopisaval »Cerkvenemu Glasbeniku« iz Vojnika in kesneje iz Maribora. Na obeh krajih je povzročil lep napredek in razvoj cerkvene glasbe. Prav tako je tudi on toliko časa drezal in dramil, da se je ustanovilo posebno društvo za lavantinsko vladikovino. Kesneje je z lepim uspehom deloval v Radgoni organist I. Gregorič. Izza prvih časov našega društva nam je omeniti še s Kranjskega nekaj župnij, kjer se je hitro petje izboljšalo in z veseljem sprejela reforma. V Novem Mestu je p. H. Sattner v nekaj letih dosegel krasnih uspehov. V Radoljici je cerkveno petje rad podpiral pokojni župnik Bononi; tudi Kropa

je po vplivu orglavca Zupana kmalu začela gojiti resnobno cerkveno petje. V Škofji Loki se je hvalevredno poprijel cecilijanske ideje ondotni trgovec g. Kajba ter v tem smislu deluje še dandaneš kot organist oo. kapucinov. Nunski samostan je svoj čas mnogo storil za povzdigo glasbe pri službi božji. Uspehi so se pokazali tudi v Kostanjevici, v Vipavi, v Šmartnem pri Kranju, Šenčurju i. t. d.

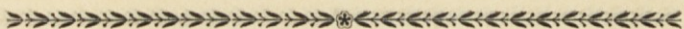
Ne smemo pozabiti, da je naposled »Cerkveni Glasbenik« mnogo koristil z raznimi kritičnimi opazkami in naznanili cerkvenih muzikalij. Brez kritike se ne more zboljšati okus, in tudi ne dopoznati, kaj ugaja preprostim, kaj izvežbanim zborom. Na vse to je pazil naš list in zlasti mladim, neizkušnim organistom kazal kompozicije, katerih naj si nabavijo, ob enem pa jim tudiboljšal okus, po katerem se dospe do napredka in do umetnejšega petja.

Lahko rečemo, ako se ozremo na petindvajset letnikov »Cerkvenega Glasbenika«, da je na Slovenskem ledino oral, a vendar privedel do veljave cerkveno glasbo, ki bi se niti od daleč ne bila toliko razširila mej nami, da ni budil, gojil, zalival in oživiljal v enomer cecilijanske ideje naš edini cerkvenoglasbeni list. Če tudi ni dosegel toliko, kakor si je želel, če ni mogel premostiti vseh prepadov, ne uglasiti cerkveni glasbi pota v vse naše cerkve, vendar je dosegel toliko uspehov, da se nam za bodočnost ni bati, da bi se pogreznila naša cerkvena glasba zopet v nekdanjo nizkotno posvetnost in letargijo, ampak navdaja nas veselo upanje, da bode list v drugi petindvajsetletnici pridobil vse dosedanje zaspance in malomarneže, da

bode priboril našim korom navdušenih organistov in trudoljubivih cerkvenih pevcev. Nikdar nazaj in navzdol, ampak vedno naprej in navzgor.

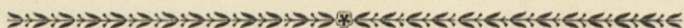
V skromno priznanje onim gospodom dopisnikom, ki so doslej iz ljubezni do stvari podpirali naš list s članki in razpravami, naj nam bode dovoljeno, navesti nekatera nam bolj znana imena. Držali smo se reda, po katerem smo jih izpisali iz posamnih letnikov. Anton Dolinar-Lúčinski je zastopal cecilijansko idejo od prvega začetka do danes z besedo in peresom. Zlasti prva leta našega društva je kaj čvrsto posezal v cerkveno-glasbeno gibanje. Janez Tavčar, župnik v Lešah se je lotil liturgičnih in zgodovinskih razprav. Jakob Aljaž, župnik na Dovjem, je zlasti pevcem in organistom podal mnogo praktičnih navodil. Ivan Zupan ml., je objavil lepo razpravo o sestavi orgel (»C. Gl.« 1882. str. 27. nsl.). Gregorij Jakelj je posebe kazal na učno metodo s številkami; gledé tega predmeta se je vnela mej njim in Antonom Foersterjem glasovita pravda, ki je dalja časa polnila predale Glasbenikove. Josip Lavtižar, poprej župnik v Kokri, sedaj v Radečah, je pisal mnogo instruktivnih, dobro premišljenih člankov razne vsebine. Posebno se je izkazal s črticami: »Iz mojega dnevnika,« v katerem popisuje razne dogodke, ki jih je doživel v Reznju, kjer je dalje časa študiral cerkveno glasbo. P. Hugolin Sattner je spisal več razprav za naš list; zlasti se je zavzemal za apologijo cerkvenega petja proti nasprotnikom. P. Angelik Hribar je popisal obširno svoje izkušnje, ki si jih je pridobil pri benediktincih v Seckau-u. Dr. J. Mantuani je pisal več razprav znanstvene in zgodovinske važnosti. Novejši čas so pisali

gg. Mihael Arko, Fr. Bernik, Evgenij Lampe, Luka Arh, Fran Kimovec marsikaj za list. Ali glavno težo in vročino dneva je moral prenašati urednik, ki je četrtsotletja srečno in neomahljivo vztrajal na svojem mestu. Bodi mu mili Bog plačnik za njegov obili trud!

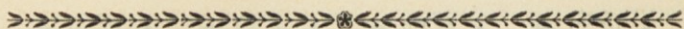
Vsaka številka »Cerkvenega Glasbenika« je prinašala tudi glasbeno prilogo. Odbor je namreč, izpoznavši veliko revščino, ki je vladala po naših cerkvenih korih gledé cerkvenih skladeb, naprosil svojega glasbenega vodjo, g. Antona Foersterja, naj ureja muzikalno prilogo »Cerkvenega Glasbenika«. Celih petindvajset let je urednik vztrajal pri tej nalogi. Ako se danes ozremo na delo njegovega truda, uvidimo, koliko smo napredovali. Ti moj Bog, kolika revščina je trla naše cerkveno-glasbeno slovstvo! Razen Riharjevih, Vavkenovih in še nekajih preprostih pesmi nismo imeli pod milim nebom ničesar. Najpoprej je bilo seveda treba poskrbeti za navadne nedelje in praznike: mašne, Marijine, pesmi o sv. Rešnjem Telesu, Tantum ergo itd. Tako se je napravila podlaga za cerkveno pesmarico »Cecilijo«, katero je izdala Mohorjeva družba v dveh zvezkih l. 1883. in 1884. Kesneje se je glasbena priloga ozirala na dejanske potrebe pri slovesni maši; prinesla nam je več latinskih maš za mešani in možki zbor. Zlasti pa se je odlikoval urednik sam z zbirko: »Gradualia, Tractus et Sequentiae« op. 54. in op. 60.

Kdor se potruди in pregleda vse te različne skladbe raznih skladateljev, izpozna, koliko se da doseči z marljivim delovanjem leto za letom. Tu v resnici velja pregovor: »Kamen do kamna palača, zrno do zrna pogača.« Naš spis se pač ne more spuščati v

podrobno raziskavanje o vrednosti posamnih skladb ; gotovo je, da je razlika mej posamnimi kompozicijami jako velika. Vendar pa smo se potrudili ter zbrali vsa imena skladateljev, kojih glasbotvore je prinesel v prilogi »Cerkveni Glasbenik«. Imena domačih skladateljev naznanja zvezdica. Navesti jih hočemo po alfabetičnem redu.

Aiblinger Karol,	Haller Mihael,
Aichinger Gregor,	Haydn Josip,
* Aljaž Jakob,	Hekking P. Rajmund,
Bach Ivan Sebastian,	* Hladnik Ignacij,
* Belar Leopold,	Hoffmeister Karol,
* Bernik Frančišek,	Horák Vaclav Emanuel,
* Bervar Karol,	* Hribar P. Angelik,
Braun Josip,	* Hudovernik Ljudevit,
* Budna Martin,	* Jakelj Gregorij,
* Burgarell Robert,	Janez IV., kralj portu-
* Carli Ivan,	galski,
Chmeliček Dr.,	* Jereb Peter,
Casciolini Claudio,	* Kamnikar Josip,
Ett Kašpar,	* Kimovec Frančišek,
Fabián Josip,	* Kokošar Ivan,
* Fajgelj Danilo,	Konrad Karol,
* Foerster Anton,	Kothe Alojzij,
Foerster Josip,	* Kumar Ciril Metod,
Frey Evgen,	* Laharnar Janez,
* Gallus Jakob,	* Lavrenčič Alojzij,
* Gerbič Fran,	* Lavtižar Josip,
Greith Karol,	* Leban Avgust,
* Grilanc Josip,	* Leban Janko,
Groiss J.,	* Leitner Anton,
Gruber Frančišek,	Liszt dr. Frančišek,

Martini Giovanni Battista,	Schubiger Anzelm,
* Mašek Kašpar,	* Sicherl Josip,
Měchura Leop. Eugen,	Spindler Fr. Seraf.
* Miglič Francišek,	Spohr Ljudevit,
* Miglič Ivan,	* Stres Anton,
* Mihelčič Alojzij,	* Šorli Peter,
Mozart Volk Amadej,	* Tomec Miroslav,
Musiol Robert,	* Trepal Anton,
* Nedvėd Anton,	Viadana Lodovico,
* Oštir Fr. Filip,	da Vittoria Tom. Lod.
Palestrina Giov. Pierluigi,	* Volarič Hrabroslav,
* Pavčič Josip,	* Vurnik Matija,
* Pirnat Bernard,	Walczýnski msgr. Fr.,
Pittoni Ottavio,	Wesselak Jurij,
* Pogačnik Ivan,	Witt dr. Francišek,
* Premrl Stanko,	Zangl Jožef,
* Ražer Julij,	* Zega M.,
* Rott Jožef,	* Zupan Ivan,
* Rott Gotard,	* Zupanec Rafael,
* Sattner P. Hugolin,	* Zupin Leopold.
* Savinšek Jakob,	

Veselo znamenje za razvoj naše cerkvene glasbe je gotovo to, da mej imeni, koje smo našteli kot sodelovatelje pri prilogah »Cerkvenega Glasbenika«, ugle damo toliko domačih imen. Zlasti pa nas veseli, da je izšlo več nadobudnih mladeničev prav — rekli bi — iz osrčja Cecilijinega društva, iz orglarske šole, kjer so se glasbeno toliko izobrazili, da se morejo tudi v kompoziciji poizkusiti. Pač, četrto stoletje je dolga dōba, ali kdor vztraja, bo nazadnje videl sadov, trajnih, neoporečnih sadov svojega truda.

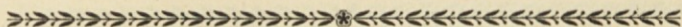
—•••—

III. Orglarska šola.

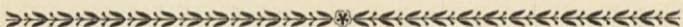
Ko je prišel prvi odbor Cecilijinega društva svoje delovanje, je kmalu uvidel, da nam manjkajo zmožnih organistov po deželi. Še bolj pa se je jela kazati potreba veščih organistov, ko so jeli zamirati starejši učitelji, ki so bili izvečine poprej tudi organisti. Mlajši niso marali več sprejemati orglarske službe; nekateri so se premalo izvežbali v orgljanju, drugi pa so, nahujskani od liberalcev, orglarsko službo popustili, ker niso hoteli biti odvisni od župnika. Bati se je bilo, da z leti nastane občutljivo pomanjkanje spretnih organistov. Proti temu nedostatku je trebalo izdatno nastopiti.

Že v prvih sejah svojega delovanja je prišel odbor do zaključka, da je prepotrebno, osnovati orglarsko šolo, v kateri naj bi se mladeniči izvežbali v spretno orglavce in si pridobili toliko glasbene zmožnosti, da bodo mogli kesneje voditi cerkveni pevski zbor. Čuditi se moramo danes, da je tedanji odbor tako hitro premagal vse začetne zapreke. Oktobra meseca l. 1877. se je otvorila orglarska šola. Prostore je v pritličju Alojzijevišča velikodušno privolil tedanji društveni pokrovitelj knez in škof Krizostom Pogačar. Tu je šola ostala do jeseni l. 1880. Takrat pa se je preselila v pritličje tedanjega gimnazijskega poslopja na Vodnikovem trgu. Oktobra meseca l. 1882. se je zopet selila na Stari trg v Ahačičevo hišo, kjer ji je

tedanji predsednik prošt dr. Jarc preskrbel potrebne prostore poleg »Katoliške družbe«. Septembra meseca l. 1894. pa se je izselila v dosedanje prostore na Vodnikovem trgu, kjer ima do današnjega dne potrebne prostore v zadnjem delu hiše okrajnega glavarstva za ljubljansko okolico. Društvo si je takoj nabavilo nove orgle, katere je obljubil zvršiti tedanji orglarski mojster Ferdinand Malahovsky. A delo se mu je slabo sponeslo, odbor ž njim ni bil kar nič zadovoljen in je dal takoj orgle v popravo Fr. Goršiču. Poleg tega je društvo nabavilo harmonij in glasovir, pri katerem naj bi se gojenci vadili. Kako potrebna je bila orglarska šola, se je pokazalo le prehitro. Takoj prvo leto se je oglasilo nad dvajset učencev. Drugo leto celo trideset, tako da jih je odbor moral zaradi različnih zmožnosti oddeliti v dva razreda. Poučevalo se je v liturgiji z ozirom na cerkveno-glasbene določbe in v zgodovini cerkvene glasbe (prof. Iv. Gnjezda, po 1 uro na teden). Nadalje v teoriji, (v harmoniji, generalbasu, modulaciji, kontrapunktu, imitaciji, kánonu, fugi), v igri na orglah in na glasoviru, v koralnem in figuralnem petju (P. Angelik Hribar, 6 ur na teden in vodja orglarske šole, dirigent v stolnici ljubljanski Anton Foerster). Zanimivo ob petindvajsetletnici je to, da so podučevali navedeni trije gospodje imenovane predmete celo četrstoletje in so nam torej vzgojili ves cerkveno-glasbeni naraščaj.

Učencev se je sprejelo največ 18 vsako leto (izjemoma 20). Vsi se vadijo vrstoma od šeste ure zjutraj do osme ure zvečer na treh društvenih instrumentih: na orglah, glasoviru in harmoniju. Učnih ur na teden je 18. Na spodobno vedenje sploh in na

šolski red posebe se strogo pazi. Za nadaljno izobrazbo najdejo učenci v šolski omari poleg raznih muzikalij tudi nekaj poučnih in zabavnih knjig, katere je večinoma daroval prvi predsednik »Cecilijinega društva«. Bog daj orglarski šoli še v bodoče blagih dobrotnikov, zakaj po veliki večini so bili gojenci doslej revni in dostikrat zapuščeni, da se jim je bilo čuditi, kako morejo vztrajati pri svojem poklicu. Pokojni kanonik Jeran — dobrotni oče vseh gladnih dijakov — se je za mnoge zavzel in jih prehranil v svoji dijaški kuhinji; sicer bi morali zaostati. Po njegovem zgledu velikodušno podpira še dandanes uboge učence orglarske šole č. g. kanonik K a l a n. Nekaj pa jih dobiva podporo pri zasebnikih. Priporočamo šolo še nadalje velikodušnim podpornikom.

Ali ima šola ob petindvajsetletnici pokazati kaj uspehov! To je vprašanje, katero si moramo postaviti ob tej priliki. Uspehov, kajpada tolikih uspehov, kakor bi si jih želeli v prilog cerkvenemu petju, ne moremo pokazati. Katera šola pa doseže vse, kar namerja in želi doseči? Ali z mirno vestjo smemo priznati, da bi šele tedaj vedeli prav ceniti orglarsko šolo, ako je ne bi imeli. Smelo trdimo, da se je po njej prav mnogo storilo v prospeh cerkveni glasbi po slovenskih deželah. Ako se ni vse doseglo, kar bi odbor želel in po čimer tudi posamniki hrepene, temu ni kriva šola sama, ampak prepogosto osebne in zasebne razmere, v katerih se naši organisti šolajo in tudi kesneje službujejo. V petindvajsetih letih je naša šola dala 145 izpričeval sposobnosti. To je lepo število in nekaj pomeni. Koliko pa se jih je poleg teh usposobljenih šolalo v orglarski šoli, ki niso utegnili

čakati, da dovršijo svoj tečaj in so tudi nastopili orglarsko službo! Mnogi izmed nekdanjih učencev orglarske šole so spretni organisti in vešči pevovodje, nekateri so se tudi kot skladatelji uspešno izkazali. Ker društvo poprej ni nikdar izdalo letnega izvestja, naj »Spominska knjižica« prinese imena tistih, ki so dobili izpričevalo sposobnosti za orglarsko službo. Odbor se je v posebnem oklicu obrnil do vseh nekdanjih učencev, naj mu naznanijo, kje so službovali, kar bi bilo vsakako zanimivo izvedeti. Žal, da se je komaj tretjina organistov odzvala tej prošnji. Zato pač ne moremo o posamnikih več povedati, kakor smo mogli posneti po šolskih zapisnikih.

Izšolali so se:

Leta 1878.

1. Bernot Jožef, r. v Stranjah pri Kamniku.

Služil je v Stranjah pri Kamniku 15 let in sedaj že osmo leto v Hinjah nad Žužemberkom.

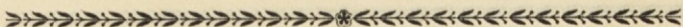
2. Carli Janez, r. v Šebreljah na Goriškem.

Orglal je najprej v Kovorju (od 8. novembra 1878 do 25. marca 1880), potem v mestni cerkvi sv. Jakoba v Škofji Loki (od 26. marca 1880 do 15. avgusta 1890), nadalje v Ribnici (od 15. oktobra 1890 do 28. februarja 1899), potem do 10. julija 1899 v Zaplani nad Vrhniko, potem v Sodražici (od 12. julija 1899 do 22. marca 1902) odtačas pa je organist v Ajdovcu blizu Žužemberka.

3. Čebulj Janez, r. v Velesovem; ondi umrl kot organist.

4. Rott Jožef, r. v Ljubljani.

Prevzel je najpreje organistovsko službo v Gorenjem Logatcu, kjer je služil poltretje leto, nato je bil vojak poldrugo leto, potem je prevzel službo na Čatežu pri Brežicah, kjer je ostal poldrugo leto. V Krškem je služil 14 let, potem je bil bolan in brez

Leta 1880.

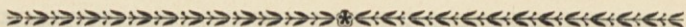
14. Amf Francišek, davčni eksekutor v Sežani.
15. Gerčar Andrej.
16. Hodnik Janez, organist v Čatežu na Dolenjskem.
17. Kožamelj Janez, † v Št. Rupertu na Dolenjskem.
18. Osana Jožef, r. v Hrenovicah.
19. Ražer Jurij, organist v Wolfsbergu na Koroškem.
20. Skok Francišek, r. v Orehku. Bil je vojak, pozneje davčni rubežnik.
21. Treven Francišek, r. v Idriji, prej organist v Litiji, potem v Ptujju na Štajerskem, sedaj v Požunu na Ogrskem.
22. Vončina Jožef, r. v Idriji, je služboval v Spodnji Idriji.

Leta 1881.

23. Jazbar Leopold, r. v Ljubljani, kjer se bavi z godbo.
24. Jereb Francišek.

Leta 1882.

25. Bizjak Jurij.
26. Groznik Alojzij.
27. Remic Jožef.
28. Vilhar Andrej, iz Planine.
29. Pogačnik Janez, poprej organist v Vipavi, privatni učenec, potem v Tržiču, sedaj v Idriji. Izdal je tudi nekatere skladbe, malo jih je, a so izredno dobre.

Leta 1883.

30. **Hafner Janez** iz Stare Loke, sedaj organist na Sori.

31. **Pirnat Bernard**, iz Prečine na Dolenjskem.

Služil je najprej kot organist in cerkvenik na Dobrovi pri Ljubljani do 25. aprila 1885. Potem v Štangi do 1. oktobra 1890. Nadalje v Škofji Loki pri mestnožupni cerkvi sv. Jakoba do 20. majnika 1901. Od takrat slušbuje v Radoljici.

Leta 1884.

32. **Hribar Frančišek**, deluje ves čas kot organist v Zgornjem Tuhinju nad Kamnikom.

33. **Korošec Frančišek**, od sv. Trojice pri Cirknici.

34. **Škrabar Jakob** iz Griž.

35. **Zupančič Anton** iz Ljubljane.

Leta 1885.

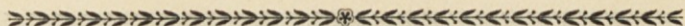
36. **Bervar Karol**, r. v Motniku, organist in pe-vovodja ter vodja orglarske šole v Celju.

37. **Cimerman Jožef**, r. v Št. Heleni.

Šolal se je najprej v orglarski šoli v Ljubljani, katero pa je moral radi bolezni zapustiti. Ko je okreval, ga vzame župnik na Jančem za organista, kjer se je vzpopolnjeval v cerkvenem petju in glasbi. Odtod se je preselil (l. 1883) na Prežganje, kjer je oskrbljeval cerkveno petje do 6. januarja l. 1885. Potem je prišel zopet v Ljubljano v orglarsko šolo, katero dovršivši je vstopil kot organist v Št. Lambertu pri Savi. Odtam se je preselil v Sodražico, kjer je dve leti uspešno deloval za cerkveno in narodno petje. L. 1899. pa je dobil službo organista v Št. Rupertu na Dolenjskem, kjer še zdaj marljivo deluje.

38. **Holmar Tomaž**, r. v Vodica.

Igral je še kot gojenec orglarske šole pri službi božji v Lichtenthurnovem zavodu in v cerkvi srca Jezusovega v Ljubljani. Po usposobljenju je nastopil orglarsko službo na Homcu (od leta 1885. do leta 1889.), potem je služil v Grebinju velikovške dekanije na Koroškem (1889 do 1895), zatem v Poljanah nad

Škofjo Loko. Od 27. oktobra 1896. leta nadalje pa je organist v Gospejsveti na Koroškem. Rad je dopisaval v »Cerkveni Glasbenik«. Po Koroškem je v »Miru« in »Kärntner Zeitung« dramil orglavce za pravo cerkveno petje — vnet cecilijanec.

39. **Miglič Francišek**, r. v Stari Oselici, službuje, odkar je izprašan in usposobljen, kot organist na Igu pri Ljubljani.

40. **Perko Anton**, r. v Tolčanah pri Zagradcu.

Šel je najprej v pripravljalnico v Kobaridu na Primorskem, potem je obiskaval ljubljansko učiteljišče dve leti. Kot organist je opravljal poldrugo leto službo na Savi ob južni železnici, kjer je tudi privatno poučeval otroke. Zaradi slabe plače je službo popustil in stopil v pisarno dr. Ivana Tavčarja v Ljubljani, kjer služi od 1. majnika 1891. do danes.

41. **Slavik Robert**, r. v Proseku na Primorskem.

42. **Skamljič Vinko**, r. pri Sv. treh kraljih na Štajerskem.

43. **Zabukovec Francišek**, r. v Škocijanu pri Turjaku.

Leta 1886.

44. **Četina Jožef**, r. v Slivnici pri Celju.

45. **Inamo Filip**, r. v Sv. Križu pri Ajdovščini, † kot samostanski brat pri oo. lazaristih v Ljubljani.

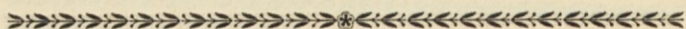
46. **Ličar Mihael**, iz Cirkna na Primorskem.

Po dokončani orglarski šoli je bil najprej 14 mesecev pri vojaki. Potem je nastopil službo organista in cerkvenika pri sv. Jedrti nad Laškim trgom (dne 20. majnika 1888), odkoder se je preselil v Trbovlje na Štajerskem dne 27. oktobra 1892, kjer še sedaj deluje.

47. **Peterneš Anton**, r. v Jageršah na Goriškem.

48. **Rems Ivan**, r. v Nevljah pri Kamniku.

Služboval je najprej v Blagovici (od 1. sept. 1886 do 28. julija 1894) potem v Teharjih pri Celju (1 leto 7 mesecev), nato na Ponikvi ob južni železnici (3 leta), naposled v Nevljah pri Kamniku, kjer služi od 1. majnika 1899 nadalje.

49. Vurnik Matej iz Stare Oselice.

Deloval je kot organist na Jesenicah (1887 do 1890) v Mirnipeči (do konca leta 1892), v Mekinjah (l. 1893.) v Kresnicah (od 1893 do 1895), v Radoljici (1895 do 1897) in sedaj slušbuje v Št. Vidu na Dolenjskem od 16. decembra 1897.

50. Dolinar Janez.

Leta 1887.

51. Jereb Peter.

Orglal je prvo leto v Litiji potem je bil tri leta pri vojaki, nato je služil kratek čas v Kostanjevici, od 19. avgusta 1892 pa zopet v Litiji.

52. Lokan Filip.

53. Lozej Jožef.

54. Pascoti Karol.

55. Šuštar Janez.

Slušil je najprej pri vojaški godbi (1887 do 1891) potem kot organist in cerkvenik v Špitaliču (1891 do 1895), v Grebinjskem kloštru na Koroškem (1895 do 1897), v Starem Trgu pri Poljanah (1897 do 1898) in od 18. julija 1898 slušbuje na Gradu na Bledu.

Leta 1888.

56. Lipovšek Janez.

57. Novak Janez.

Leta 1889.

58. Baumkircher Frančišek, r. v Dobju na Štajerskem.

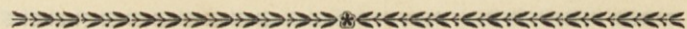
59. Drolc Fračišek, r. pri Sv. Juriju na Taboru,
organist v Laškem Trgu na Štajerskem.

60. Herle Henrik, rojen v Solčavi.

61. Pichler Jožef, r. v Koprivnici.

62. Poklič Anton, r. v Vitanju.

63. Slabè Fračišek, r. v Novi Oselici.

Služboval je najprej na Studencu pri Krškem (od 22. decembra 1889 do 20. aprila 1894), potem v Vipavi (od 24. aprila 1894 do 20. majnika 1900), od takas deluje v Tržiču.

64. **Sprachmann Janez**, r. v Črnučah, poprej pevec v Djakovem v Slavoniji, sedaj učitelj in organist v Podbrezju.

Leta 1890.

65. **Berčič Francišek**.

66. **Holmar Matevž**, r. v Vodichah, organist v Ribnici.

67. **Kocbek Valentin**, organist pri sv. Petru pri Radgoni na Štajerskem.

68. **Šentjunc Silvester**, rojen 29. decembra 1872 v Trbovljah na Štajerskem.

Dovršil je z odliko orglarsko šolo in služboval v Štangi od 1. oktobra 1890 do 30. junija 1892, potem v Mozirju na Štajerskem kot organist in pisar pri občinskem uradu in okrajnem zastopu (od 2. julija 1892 do 20. septembra 1894). Odtakas deluje kot organist pri čč. oo. minoritih v Ptujju na Štajerskem.

69. **Uranič Blaž**, org. v Bukovščici pri Selcih.

70. **Vivod Anton**.

Leta 1891.

71. **Arko Jernej**, r. v Sodražici.

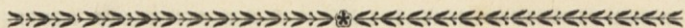
72. **Armeni Lukež**, r. v Trbovljah.

Bil je v prvi službi v Št. Lambertu (od 1. septembra 1891 do sv. Jurija 1892.) Potem je zadostil vojaški dolžnosti. Povrnivši se je prevzel službo v Blagovici (od 16. julija 1895 do 16. avgusta 1899.) Nato je bil eno leto brez službe na Nemškem. Sedaj pa deluje v Krašnji od 1. majnika 1901.

73. **Čirič Francišek**, r. pri sv. Juriju na Ščavnici, prej organist na Štajerskem, sedaj gostilničar.

74. **Kerpač Gregor**, r. v Šmartnu pri Velenju.

75. **Rojnik Vincencij**, r. v Braslovčah, organist v Braslovčah na Štajerskem.

76. **Savinšek Jakob**, rojen 3. julija 1871 v Novišti pri Gornjem Gradu.

Služboval je najprej v Radečah pri Zidanem mostu od 1. avgusta 1891 do konca septembra 1892. Zaradi vojaške dolžnosti je moral službo opustiti. Tretji dan po odhodu k vojakom je dobil odpust za šest mesecev. Ta čas je služil v Šmartnem na Paki. Meseca sušca pa so ga zopet klicali k vojakom, kjer je ostal devetnajst mesecev. Povrnivši se na dom, prevzame službo orglavca v Gornjem Gradu, kjer je ostal pet let. Nato je šel na Ponikvo ob južni železnici. Zaradi strastnih nasprotnikov liturgične glasbe popusti po devetmesečni dobi tamošnjo službo ter se preseli v Radoljico, kjer je bil organist eno leto in dva meseca. Leta 1901. meseca aprila je dobil službo na Jesenicah, kjer še sedaj deluje.

77. **Zelič Karol**, r. v Št. Rupertu na Štajerskem.

Leta 1892.

78. **Mrak Andrej**, r. v Pečini na Primorskem.

79. **Pertot Ferdinand**, r. v Barkovljah pri Trstu.

80. **Rus Frančišek**, r. v Šmartnem pri Litiji, poprej pevec dramatičnega društva v Ljubljani, zdaj koralist v stolni cerkvi v Djakovu.

81. **Šparhagl Ljudevit**, r. v Rogatcu na Štajerskem, služboval v Štangi, zdaj na Teharjih.

Leta 1893.

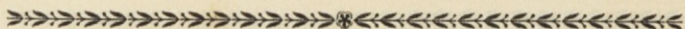
82. **Benda Anzelm**, r. v Komendi, prej organist pod Šinkovim turnom, sedaj železnični uslužbenec.

83. **Čadež Jakob**, r. v Poljanah nad Škofjo Loko.

84. **Čirič Janez**, r. pri sv. Juriju na Ščavnici.

85. **Kamnikar Jožef**, rojen v Svibnem na Dolenjskem.

Služboval je v Radečah pri Zidanem mostu od 1. februarja 1894 do 1. oktobra 1897. Tedaj so ga klicali k vojakom. Koncem januarja 1898 je bil radi rodbinskih razmer oproščen vojaške službe ter se je vrnil na svoje prejšnje mesto v Radečah,

kjer je ostal do konca aprila 1902. Odtlej se je preselil v Osjek v Slavonijo, kjer je sedaj mestni organist.

86. **Klančnik Frančišek**, r. na Paki, pevovodja pri sv. Martinu na Paki.

87. **Ošabnik Alojzij**, r. v Ljubljani,

88. **Strniša Peter**, rojen v Svibnem, slušbuje na Hrvaškem.

Leta 1894.

89. **Cvek Ivan**, r. v Ledirnah pri Idriji, organist v Sodražici pri Ribnici.

90. **Gostinčar Jožef**, r. v Dolu pri Ljubljani; (slep) † v Ljubljani.

91. **Jerman Jakob**, r. na Homcu, † kot org. v Planini.

92. **Petelin Anton**, porojen 18. januarja 1868 v Podpeči župnije preserske.

Služboval je v Žalini eno leto, v Naklem dve leti in od l. 1898. v Goričah.

93. **Stangl Valentin**, iz Kotmare vasi na Koroškem.

Služboval je doma od julija 1894 do 26. junija 1896. Odtas je organist v Grebinju pri Velikovcu.

94. **Šarc Janez**, r. na Homcu.

Služboval je najprej v Št. Jurju pri Šmarju kot cerkvenik in organist od sv. Jurija 1895 do sv. Mihela 1896. Potem je bil tri leta pri vojaki. Povrnivši se domov, je bil bolan. Sedaj pa služi na Homcu od 15. aprila 1901.

95. **Weiss Alojzij**, r. v Radgoni na Štajerskem.

Leta 1895.

96. **Breznik Viljem**, r. v Ljubnem na Štajerskem.

97. **Dobrnik Josip**, r. v Grabsteinu na Koroškem.

98. **Korošec Anton**, r. pri sv. Vidu nad Cerknico.

99. **Lukman Frančišek**, r. na Vranskem (Štajersko), organist v Kranjski Gori.

Služboval je najprej 9 mesecev v Grahovem pri Cirknici, potem eno leto na Krki, od leta 1897. pa je organist v Kranjski Gori.

100. Makovec Janez, r. v Rakitni.

101. Zupin Leopold, r. v Čemšeniku.

Dovršil je z odliko orglarsko šolo. Služboval je v Štangi pri Litiji, v Naklem pri Kranju, kot organist in občinski tajnik na Vidmu ob Savi na Štajerskem in od l. 1899. v Brusnicah pri Novem mestu.

Leta 1896.

102. Grizold Anton.

Služboval je najprej pri cerkvi Matere božje v Rušah (Maria Rast) na Štajerskem od 20. marca 1883 do 31. septembra 1893. Potem se je preselil na proštijo sv. Janeza na Spodnji Dravograd na Koroškem, kjer je orglal od 31. septembra 1893 do 6. februarja 1898. Odtam je prišel leta 1896. meseca junija v Ljubljano, kjer je kot privatist z učenci orglarske šole napravil izpit sposobnosti za orglarsko službo. Med tem časom si je najel suplenta na svoji službi. L. 1897. je bila razpisana v časniku služba organista za Calumet Mich. v Ameriki, za katero se je oglasil in jo dobil. Krenil je na pot 7. februarja 1898 in po celomesečnem potovanju srečno dospel tja, kjer je pri cerkvi sv. Jožefa kot organist nastopil službo, katero še do današnjega dne opravlja. Kako dolgo — dostavlja svojemu poročilu — sam ne znam, kajti nastopili so jako slabi časi. Njegov naslov se glasi: A. G. Oak Str. 4015 Calumet Mich. U. St. of America.

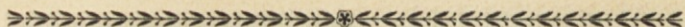
103. Mihelčič Alojzij, r. v Harijah, prej organist v Štangi, potem v Šmarju, sedaj pri vojaki.

104. Starè Francišek, r. v Impolju.

Opravljal je orglarsko službo najprej v Št. Lambertu (1 leto), potem prav toliko časa na Krki, nadalje v Mirnipeči (1 leto), zadnji čas pa deluje že tri leta v Špitaliču.

105. Sevnik Luka z Vranskega na Štajerskem.

Bil je organist in cerkvenik v Št. Jurju pri Šmarju, v Teharjih pri Celju, v Rajhenburgu, v Čemšeniku, od 15. junija 1901 pa službuje v Polhovem gradu. Je tudi izučen krojač.

106. Šusteršič Jožef, r. v Dulah, organist v Šmarju.

107. Zupanec Rafael, r. pri Novi Štifti na Štajerskem, sedaj učitelj.

Leta 1897.

108. Bricelj Karol, r. v Št. Pavlu na Štajerskem, organist v Št. Jurju pri Kranju.

109. Cvenk Martin, s Polzele v Savinjski dolini na Štajerskem.

Najprej je služboval v Št. Jurju ob Taboru na Štajerskem, (1 leto), potem od 16. junija 1899 do 22. majnika 1901 v Gornjem gradu, odtačas pa deluje kot organist in cerkvenik v Škofji Loki.

110. Dragar Jožef, r. v Dolu pri Hrastniku.

111. Kosem Jurij, r. v Trbovljah.

112. Modrič Jernej, r. v Hodišah na Koroškem.

113. Navinšek Adolf, r. v Ljubljani, sedaj pri vojakih.

114. Navinšek Viktor, r. v Ljubljani, organist v Naklem.

115. Ročnik Ivan, z Ljubnega v Savinski dolini.

Služboval je najprej v Šmartinu pri Velenju na Štajerskem, od 1. septembra 1897 do 1. junija 1899. Odtačas pa je organist in cerkvenik pri Sv. Križu tik Slatine.

116. Zorè Francišek, r. v Šmartnem pri Kamniku, sedaj pri vojakih.

Leta 1898.

117. Bervar Jožef, iz Motnika pri Kamniku.

Dovršil je orglarsko šolo z odliko. Najprej je služboval v Planini na Notranjskem, kjer je ustanovil pevsko društvo, a je radi bolezní moral ob letu službo pustiti. Od 8. junija 1900 deluje kot organist in pevovodja pri dekanijiški cerkvi v Vipavi.

118. Roštan Jožef, z Mirne na Dolenjskem.

Po dovršeni orglarski šoli je služil v Celovcu pri 17. pešpolku tri leta. Sedaj je na potu v Ameriko, kjer mu je v Št. Pavlu Min. obljubljena služba organista.

Leta 1899.

119. Bevk Gabriel, iz Cerkna na Goriškem, je sedaj knjigovodja hranilnice in posojilnice ravnotam.

120. Jerman Pavel, r. na Homcu, je izza svojega izstopa organist v Mekinah pri Kamniku.

121. Kavčič Jožef, r. v Ptujju na Štajerskem, organist v Žabnici na Koroškem.

122. Krulc Pavel, r. v Krašnji, sedaj pri vojakih.

123. Rus Janez, r. v Javorju pri Litiji.

Orglal je izprva v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani, v župni cerkvi trnovski in pri šolskih mašah v Križankah. Poučeval je tudi petje v nemški šoli. Od 1. avgusta 1901. pa je organist in pevovodja v Št. Vidu nad Ljubljano.

Leta 1900.

124. Brejc Anton, r. v Podbrezju, organist na Trsteniku, odkar se je izšolal.

125. Drolc Božidar, r. v Št. Jurju ob Taboru na Štajerskem, ter ondi organist.

126. Hafner Lovro, iz Stare Loke.

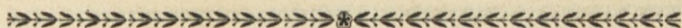
Še kot učenec je hodil iz Ljubljane (1 leto in 4 mesece) opravljat v Sostro službo organista. Od 8. marca 1901 je organist na Breznici.

127. Jerman Anton, r. v Homcu, službuje od 24. aprila 1901 v Dobrničah na Dolenjskem.

128. Kacin Ivan, r. v Otaležu na Goriškem, je služil nekoliko časa pri Mariji Pomagaj na Brezjah.

129. Lukman Mihael, r. na Vranskem (Štajersko), sedaj korporal pri vojakih.

130. Lipar Peter, r. v Mengšu in ondi organist.

131. **Vilar Anton**, r. pri sv. Jakobu ob Savi.

132. **Gerden Frančišek**, r. v sv. Križu pri Litiji.

Preden je vstopil v orglarsko šolo, je služboval šest let v svojem rojstnem kraju. Odkar je usposobljen, deluje v Štangi, blizu dve leti.

Leta 1901.

133. **Bolè Janez**, r. v Avberu na Primorskem.

Še kot učenec je igral na harmonij pri službi božji II. državne gimnazije v nunski cerkvi v Ljubljani. V šolskem letu 1900/1901 je poučeval v petju učence tretjega in četrtega razreda v Marijanšču. L. 1900. je v mesecih majniku, juniju in juliju orglal ter učil petje v Žalini na Dolenjskem. Od 13. julija 1901 deluje kot organist pri romarski cerkvi na Brezjah. Eden najspretnjših organistov.

134. **Brunet Jožef**, r. v Ljubnem na Štajerskem, organist istotam.

135. **Čebul Janez**, r. v Velesovem, je služboval v Horjulu in je zdaj organist v Hrenovicah.

136. **Fabiani Ignacij**, r. v Žužemberku, organist v Planini pri Rakeku.

137. **Lavrič Anton**, r. v Škocijanu pri Dobrávi, sedaj pri vojakih.

138. **Kožlin Ignacij**, r. v Biljani na Primorskem, (privatist).

Leta 1902.

139. **Hrovat Frančišek**, r. v Šempetru pri Novem mestu, organist v Šempetru pri Rudolfovem.

140. **Jerin Janez**, rojen v Blagovici, organist v Krškem.

141. **Mrak Frančišek**, r. v Kranjski gori, organist v Šentjurju pri Šmarju.

142. **Učakar Frančišek**, r. v Moravčah.

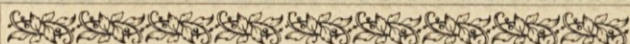

143. Vilfan Andrej, iz Žabnice pri Škofji Loki, študira pri čč. oo. salezijancih v Rakovniku pri Ljubljani.

144. Zavodnik Anton, r. na Krki, deluje že kot organist v Hrušici, pošta Podgrad v Istri.

Končujoč poročilo o naših organistih, ki so se izšolali v domači orglarski šoli, ne vemo si kaj, da ne bi jim še enkrat izrekli resnobne želje, naj ne zabijo hvaležnosti do svojih nekdanih učiteljev, ki so se z marsikaterim izmed njih mnogo trudili. Najbolje pa pokažejo svojo zahvalnost s tem, ako se bodo na svojih službah v resnici trudili za razvoj cerkvene glasbe v pravem duhu po širni naši domovini. Žal, in mi to radi priznavamo, da gmotne razmere na mnogih krajih našim organistom niso ugodne; da, tako žalostne so, da jih v spominski knjižici ne maramo razgrinjati pred širšim občinstvom. Le to naj pripomnimo, da za vsak trud, ki ga imajo pri vežbanju pevskega zbora, jim je obljubljeno plačilo pri Bogu, ako svoje delo vršijo s potrpežljivim krščanskim srcem. A trdno upamo, da v malo letih posije solnce tudi v temno življenje naših organistov; te kričeče razmere morajo nehati, pomanjkanje, žal, dostikrat najpotrebnejših sredstev za življenje se mora odpraviti.¹⁾

¹⁾ Nekaj organistov, ki niso dovršili šole v Ljubljani, nam je doposlalo poročilo o svojih službah in delovanju. Kakor bi radi, se vendar ne moremo na ta naznanila ozirati, ker smo imeli namen, naštetih le one učence orglarske šole, ki so napravili izpit in prejeli izpričevalo usposobljenosti za orglarsko službo.

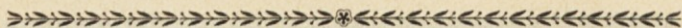
IV. Društveni pokrovitelji.

Caetera, quae ad debitum in divinis officiis regimen spectant, deque congrua in his canendi seu modulandi ratione . . . synodus provincialis pro cuiusque provinciae utilitate et moribus certam cuique formulam praescribet. Interea vero episcopus non minus quam cum duobus canonicis in iis, quae expedire videbuntur, poterit providere.

*(C. Trid. sess. XXIV. de
ref. c. 12.)*

Cecilijino društvo se je takoj izpočetka postavilo vseskozi na cerkveno stališče. Zato si je že v svoja pravila takorekoč vrezalo to smer. § 7. društvenih pravil se namreč glasi: Društveni pokrovitelj je vsakratni prevzvišeni ljubljanski knez in škof. On uživa tudi posebne pravice v društvu: Potrjuje izvolitev društvenega predsednika, prejema od njega vsakoletno poročilo o društvenem delovanju, more vsak čas pregledati društvene zapisnike, in vsaka izpremema društvenih pravil se mu mora predložiti v potrjenje.

Nikakor torej ni bilo resnično, kar se je semtertamt očitalo društvu, češ, da dela po svoji glavi, da hoče uvajati novotarije, da se ne meni za cerkvene navade, itd. Ob vsaki priliki je odbor, napaden od

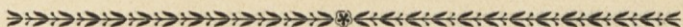

nasprotnikov, pošteno priznal svoje stališče.¹⁾ Poudarjal je odkrito, da »Cerkveni Glasbenik«, kot organ Cecilijinega društva nikomur nikakšnih lastnih postav ne daje, ampak le razglaša in poudarja cerkvene določbe, kar je pa društvu in svojemu programu dolžan. Vedno se je torej Cecilijino društvo naslanjalo na svojega pokrovitelja; kakor je on tolmačil cerkvene postave, tako jih je sprejelo, kar je on zaukazal v okviru cerkvenih zakonov, po tem se je ravnalo. Iz tega razvidimo velikanski pomen, katerega so društveni pokrovitelji zavzemali, pa tudi dolžnost, da se jih ob petindvajsetletnici hvaležno spominjamo. Troje pokroviteljev je imelo društvo doslej. O vsakem izmed njih hočemo navesti glavna določila, po katerih je vplival na razvoj Cecilijinega društva.

1. Ivan Krizostom Pogačar.

Životopis njegov bode pričal, kako je ljubil lepo petje, kako je bil vnet za pobožno petje po cerkvi. Kot nekdanji vodja v Alojzijevišču je prav marljivo pospeševal mej gojenci petje, kot kanonik in prošt se je živahno potezal za to, da bi se v stolnici uvedlo zares mogočno petje in stolnice vredna cerkvena glasba. Kot ljubljanski škof je z veseljem — rekli bi — z mladeniškim oduševljenjem pozdravil ustanovitev Cecilijinega društva; z radostjo je sprejel društveno pokroviteljstvo, marljivo se je udeleževal društvenih občnih zborov in zasebno prav pogosto ojačeval in bodril posamne delavne člane odborove. Reči moramo, da je knez in škof Krizostom pokroviljeval društvu ob najhujši dobi

¹⁾ Prim. »C. Gl.« l. 1879. str. 86.

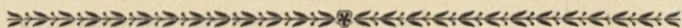

začetka in ob najburnejši dobi nasprotstva. Videl je, kako so celo izmed duhovščine letele puščice na mlado društvo. Ker ni maral odbijati nikogar, zato je v resnici trebalo velike previdnosti, treba je bilo olja prilivati v razburjene valove, da se ne bi vihar še dalje širil. Počasi in previdno naprej, se zdi, je bila njegova deviza v društvu. Vendar pa ne smemo misliti, da ni tudi dejansko posegal v reformo cerkvene glasbe. Uvidel je pač, da vsa duhovščina pričakuje odločbe iz njegovih ust. Zato je odredil, da se je na 4. občnem zboru Cecilijinega društva dne 13. septembra 1880. prebral nastopni razglas, ki je imel namen pomiriti valove, ki so burno pljuskali ob naše društvo. Zanimive te škofovske besede, jako previdno sestavljene, ki so ohranile svojo veljavo deloma celo do današnjih dni in tako lepo kažejo trnjevo pot, po kateri so morali hoditi slovenski cecilijanci, navajamo v vsem obsegu:

Odpotovaje iz neljubih vzrokov, me ovira, osebno se udeležiti občnega zbora Cecil. društva naše škofije; a ne morem opustiti, da bi kot društveni pokrovitelj ne pozdravil gospodov, ki se vdeležijo občnega zbora. — Veselilo me je pretečena leta videti, da je vsako leto večje število gospodov duhovskega in neduhovskega stanu k zborovanju dohajalo — bilo mi je to sijajen dokaz, da se gospodje čedalje bolj zanimajo za napredek cerkvenega petja. Želim, da bi tudi letošnje zborovanje bilo enako pomenljivo.

Posebno pozdravljam preč. gg. župnike, ki goreče in navdušeno skrbé, kjer velja povzdigniti čast hiše Gospodove, povišati veličastno praznovanje službe Božje, pa ne pozabijo, da jim v to posebno verlo služi pobožna cerkvena glasba in zato jo vestno nadzorujejo in skrbé — kakor je njih dolžnost — da se vedno bolj razvija cerkvena glasba, vrejena v duhu, kakoršnega ji vdihne in kakoršnega pospešuje naša mati sv. Cerkev.

Ni mi treba praviti, sami skušate, kako težavno je v pravem duhu prenovljevati cerkveno glasbo — posebno po deželi. A terdna

volja in vzajemnost duhovnikov s posvetnimi gospodi premaga vse ovire, kar spričuje lep napredek, ki se je že sem ter tje dosegel.

Pri kanoničnem obiskovanju cerkva sem se prepričal, da je gledé cerkvene glasbe še marsikaj popravkov treba. Ne morem pa prezreti posebno enega pogoška, katerega sem opazoval pri petji — da se namreč sem in tje petje na koru premalo vjema s svetim liturgičnim djanjem pri altarji, kar cerkev vedno in vedno povdarja, kakor n. pr. da se pri celi sv. maši pojejo le pesmi Matere Božje. Da se odpravi ta napaka, cerkvenemu duhu tako protivna, v to bi hotel pozornost čestitih gospodov posebno obrniti.

V prvej versti morejo in morajo gg. župniki poskrbeti, da se petje v pravem cerkvenem duhu vredi, treba je le opustiti nekatere predsodke, kakor n. pr. «nisem v glasbi izobražen, ne morem tedaj o cerkvenem petji nič govoriti» — treba je nekoliko prebirati spise, posebno cerkvene določbe o cerkveni glasbi, pa gledati na napredujoče sosede, ki so tudi z malimi pripomočki že dokaj dosegli.

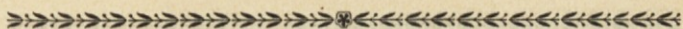
Sploh pa želim, naj se udje Cecilijinega društva navdušujejo za napredek cerkvene glasbe, a' pri vsem delovanju naj jim bo voditeljica ona modra previdnost, ki se ozira na djanske razmere in je pogoj pa tudi zagotovilo srečnega vspeha. V ta namen prosim blagoslova nebeškega za vse društvo.

Pričelo se je živahneje gibanje za načela strogo cerkvenega petja. V zasebnih pogovorih in v novinah so se čule razne, semtertam tudi pikre opazke o cecilijanskem petju. Nekateri duhovniki so — gotovo bona fide — jeli preko domačega rituala naslanjati se strogo na rimski ritual. Tu je zopet morala vmes poseči duhovska oblast, da se ne bi kršila prepotrebna edinost v liturgiji.

In posegla je. Ljubljanski škofijski list je prinesel v 12. št. l. 1880. naslednji razglas:

Vsled posebnega vprašanja se čast. škofijska duhovščina zavrača na naslednje, po čemur se je tudi ravnati.

1. Čisto nedvomljivo je, da določila sv. rimskega odbora za obrede (S. R. C.) o liturgiškem petju pri sv. maši in pri «Divinum Officium», kakor vse rubrike v «Missale» in «Breviarium

Romanum» za ljubljansko škofijo imajo polno veljavo. Zato naj se v tem smislu izolikujejo izurjeni pevski zbori pri farnih cerkvah. Dokler pa se ta cilj, katerega doseči si mora vsak župnik prizadevati, ne more doseči, ni drugač in se more torej trpeti, da doseданji cerkveni pevci pojejo tudi pesmi v domačem jeziku pri slovesnih ali petih mašah, kakor so ob določenih dnevih po stari navadi, tako tudi pri izpostavljanji sv. Rešnjega Telesa in pri procesijah. Morajo pa take pesmi po besedah in napevih (po tekstu in melodiji) od cerkvene viši gosposke biti potrjene.

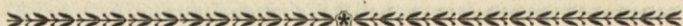
2. Obrednik naše škofije (škofijski Ritual) je v Rimu potrjen in vsakogar v ljubljanski škofiji veže; oziroma na pevski oddelek pa je vendar slehernemu na voljo dano, rabiti cerkvene koralne bukve, ki jih je Pustet v Regensburgu (Bavarsko) z apostolskim potrjenjem dal na svetlo.

3. Oziroma na dajanje blagoslova s sv. Rešnjim Telesom ne sme noben kurat v svoji duhovniji spremeniti starodavne v škofiji navadne šege, ker to se more zgoditi le samo po škofijskem višjem pastirji.

4. Kropilo z blagoslovljeno vodo (*Aspersio aquae benedictae*) naj se opravi vsako nedeljo pred farno mašo, kakor je predpisano v «Missalu» (in fine *Ordo ad faciendam aquam benedictam*) in v velikem škofijskem obredniku str. 225 sub 5. Kjer ni vajenih pevcov, naj mašnik, kateri ima opravilo, predpév, psalm «Miserere in Oratio» samo moli.

L. 1882. je v prvi številki škofijskega lista objavil uradno obvestilo dekanom, v katerem jih pozivlja, naj ne prezirajo pri svojih vizitacijah tudi cerkvenega petja in glasbe, ter naj o stanju škofijstvu vestno poročajo.

Cecilijino društvo je bilo za ta ukrep knezoškofijstvu jako hvaležno, ker je bilo uverjeno, da se po tem potu marsikaj zastaranega in gnilega odpravi raz cerkvene kore po deželi in po mestih. Tuintam so se uspehi pokazali, seveda po navdušenju in skrbi posamnih dekanov; kdor pa sam ni zavzet za lepo cer-

kveno petje, ta gotovo ne bode drugih nagovarjal in v nemal.

Največjo zaslugo pa si je pridobil knez in škof Ivan Zlatoust s tem, da je izposloval od ministerstva za uk in bogočastje dovoljenje, da smejo posamne cerkve redno vsako leto s primernimi svotami pripevati za vzdrževanje orglarske šole. Ta uspeh je bil rešilna moč za orglarsko šolo. Le po tej podpori se je mogla vzdržati do dandanes. Ko praznujemo petindvajsetletnico orglarske šole ne smemo zabiti prvega njenega pokrovitelja, brez katerega bi bila brez dvojbe že davno zaspala pozabljivosti.

Še mnogo duhovitih načrtov je nosil v svojem srcu vladika Ivan Krizostom. Toda leta so ga uklonila, oči so mu potemnele in življenja moči so ginile. Dne 25. januarja 1884 je mirno zaspal v Gospodu.

»Cerkveni Glasbenik« mu je na prvi strani drugega lista zapisal v nekrolog nastopne besede:

»Cecilijino društvo dolguje svojemu plemenitemu pokrovitelju najiskrenejšo hvalo in veden najblažji spomin«.

Te značilne besede imajo ob petindvajsetletnici našega društva še vedno polno veljavo.

Vedno najblažji spomin plemenitemu prvemu pokrovitelju!

2. Jakob Missia.

Tik pred božičnimi prazniki l. 1884. je zasedel stolico sv. Maksima v Ljubljani, iz Gradca prispevši monsignor Jakob Missia. Na Kranjskem ga takrat nismo poznali. Ali pred njim je šel najboljši slovez. Cerkvenoglasbeni list je pisal: Mi cecilijanci (v Gradcu) izgubimo

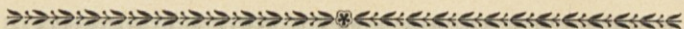

z dr. Missiem mogočno zaslombo; a v ljubljanski stolnici bode on cerkvene glasbe reformo, katera je ondi že daleč dospela, sijajno dovršil. Urednik »C. Gl.-a« je tem besedam pristavil: Kaj hočemo več? Polni veselja in sladke nade želimo, naj bi sv. Cecilija novemu našemu pokrovitelju pri Bogu izprosila potrebne moči, da bi se graško prerokovanje ne spolnilo samo gledé ljubljanske stolnice, ampak po vseh cerkvah dežele Kranjske.

Ob prihodu novega škofa v Ljubljano je pisal isti list: »Cecilijino društvo ljubljanske škofije stavi na novega svojega pokrovitelja svoje posebne nade ter prosi: Dominus conservet eum et vivificet eum, et beatum faciat eum in terra et non tradat eum in animam inimicorum ejus.«

V koliko so se te nade uresničile, o tem naj pripovedujejo naslednje vrstice.

Dné 17. grudna l. 1884. se je odbor poklonil novemu knezoškofu. Omenjal je dosedanjšega delovanja, zlasti po orglarski šoli, lastnem cerkvenoglasbenem glasilu in pesmarici »Ceciliji«, katera je izšla v zalogi Mohorjeve družbe v Celovcu po društvenem naporu. Knezoškof je odgovoril, da se je sam že mnogo časa s posebnim veseljem baval s cerkveno glasbo in da mu bode Cecilijino društvo posebno pri srcu. Kakor se je med cerkvene umetnije sploh vrinilo mnogo napak, tako tudi še posebe v cerkveno petje. Treba, da se te napake odpravijo. Da se pa odpravijo, treba po eni strani previdnosti, a po drugi strani tudi vztrajnosti in potrpežljivosti. Odbor naj se nikar ne vstraši nasprotovanja, temuč naj dela dalje Bogu v čast in vernim v prid.

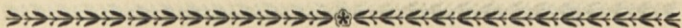

Te vrlo premišljene in ojačevalne besede novega pokrovitelja so globoko segle v srce vsemu odboru. Z novo močjo, z novim pogumom se je odbor poprijel dela v prosep cerkveni glasbi.

Še bolj pa se je pokazal vpliv novega knezoškofa na razvoj cerkvene glasbe in delovanje Cecilijinega društva ob priliki občnega zbora dne 22. oktobra bodočega leta (1885), pri kateremu je prevzvišeni pokrovitelj izpregovoril besede, polne ognja za sveto stvar, polne načrtov za srečno bodočnost društva. Ne moremo si kaj, da ne bi vsaj odlomkov govora še enkrat objavili.

. . . Po mojem mnenju je »Cecilijino društvo« zelo važna, koristna, da, potrebna naprava. Vesel sem bil, ko sem čul, da je ta družba v ljubljanski škofiji ustanovljena; želim le, da bi bila še mnogo bolj razširjena. Naj bi bila zares ne samo za ljubljansko mesto, ampak za celo škofijo! . . .

Služba božja naj se lepo, kolikor mogoče slovesno vrši. Zato se zidajo velika poslopja, umetno stavljene cerkve, omišljajo dragocena oblačila in kolikor večja je vera, kolikor bolj so navdušeni verniki za božjo službo, toliko več tudi darujejo, da se vsega potrebnega lahko omisli. Čudil sem se pa, kolikor mi je bila prilika dana, obiskovati različne kraje in navzočnemu biti pri slovesni službi božji, ko sem videl, koliko naše pobožno ljudstvo vse stori za olepšavo cerkva, koliko daruje, prostovoljno daruje, da se po okoliščinah primerno slovesno vrši sv. dejanje; pa se pri tem nekaj pozabi, zanemarija se namreč lepa cerkvena glasba. Hiša božja, četudi lepa cerkev, je mrtva reč; tudi krasna oblačila enako ne store toliko k pravi službi božji. Nemški pregovor pravi: »Das Kleid macht noch nicht den Mann.« Tedaj vsa cerkvena naprava mora moč imeti tudi človeka ganiti, notranja pobožna čutila buditi. Vprašam vas pa, kje imamo več prilike, izražati svoje čute, kakor ravno pri molitvi in petju? In zato se ravno čudim, da pri tolikih stroških, ki se ravno za božjo službo darujejo, se prav petju tako malo prostora odkaže. Čudim se, da so ljudje ravno za cerkveno petje tako indiferentni. Zato je moja srčna želja, da bi si to

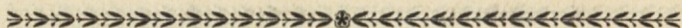

društvo več podpornikov pridobilo, ki bi za to lepo cerkveno napravo gmotno in duševno delovali. Posebno duhovniki naj bi se cerkvenega petja pridno udeleževali in kolikor jim mogoče tudi sami nadzorovali. Če je duhovniku dolžnost skrbeti, da se v cerkvi vse v cerkvenem duhu vrši, gotovo k temu spada tudi cerkvena glasba. Cerkev gleda na to, kaj naj se v cerkvi uči, moli, pridiguje; a tudi, kako naj se poje. Znano je pa, da petje v cerkvi mora biti drugačno, kot petje zunaj cerkve. Velikrat pa se ta razloček pogreša.

Ugovarja se večkrat, da cecilijanci hočejo iztirati ljudsko petje iz cerkve. No, v ljubljanski škofiji se tega ni bati, ker ljudskega t. j. skupnega petja ni, k večjemu pri »Sveto« ali pri kakih litanijah. Po družih škofijah je skupno petje pri božji službi bolj v navadi. Želeti bi bilo tudi pri nas več udeleževanja navzočnih vernikov pri petju, da je le v gotovih mejah. Zato je tudi cecilijancem dolžnost, lepe pesmi med ljudstvo razširjevati, pa gotovo ne takih, katere cerkev prepoveduje. Cerkev pa zaukazuje le pri peti sv. maši, da se petje ujema z mašnikom pred oltarjem. Koliko je pa pri nas petih sv. maš? Le velike praznike. Tedaj ogromna večina nedelj, celo nekateri prazniki ostanejo za petje v domačem jeziku, gotovo prilike dovolj, da se jezik slovenski tudi v tem oziru lika. Mašnik in pevci naj se pa pri slovesni sv. maši združita tudi v istem latinskem jeziku, saj tudi v tem pomenu je cerkev katoliška, in ne kakor Nemec pravi: »Nationalkirche«.

Da se pa cerkveno petje dobro ohrani, potreba je znanje koral. Duh cerkveni, lepota pesmi sploh, skrita sta v koralu. Lepoto koral so vedeli ceniti strokovnjaki možje, katerim se klanjamo kot korifejam tudi posvetne glasbe. Saj je znan izrek Mozartov: da on da svojo slavo kot muzik, da bi bil le eno samo prefacijo zložil. To nam kaže tudi zgodovina, ker tisti narodi so mnogo bolj napredovali tudi v posvetni glasbi, ki so prvi sprejeli koral. Nekaterim sicer ne dopade še dandanes; imenujejo ga »der aschgraue Choral«, a le tisti, ki v glasbi niso kaj daleč dospeli.

Ena poglobitnih napak pri tem petju pa je, če hoče kdo koralni melodiji sekundirati (terco nižje peti). Ako hoče kdo koral pravilno harmonizirati, treba mu je veliko učenja, poznanja starih tonovih načinov in precej spretnosti v harmoniji, da ga bo čveteroglasno postavil, in sedaj hoče kdo kar »prima vista« drugi glas pridjati.

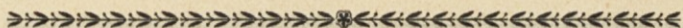

Posebno bi gospodom gorko priporočal, naj gledajo, da pri pevcih vlada pravi cerkveni duh. Ne pojejo pevci v cerkvi zato, da bi se skazovali in jih ljudje hvalili, ampak vse naj se godi v božjo čast. Za lepi red in pravo obnašo med pevci skrbeti je gotovo dolžnost duhovnika, kakor tudi organista. Kako bodo pevci lepo in ganljivo peli, če vsako pavzo porabijo v glasno govorjenje, v raznotere opazke, da celo med povzdigovanjem še ne pridejo k miru. Tudi ni lepo, če precej ko so odpeli, deró iz cerkve, kakor da bi gorelo za njimi. Tudi zanje enako dolgo traja sv. maša, kot za druge vernike.

Vsem pa priporočam latinski izrek: »fortiter et suaviter, fortiter in re, suaviter in modo«. Držimo se določil, katere nam cerkev predpisuje, kako naj se pri službi božji vrši petje. Res, da se povsod ne dobe izurjeni pevci, ki bi težke latinske skladbe mogli peti. V takih okoliščinah seve, se vzamejo lažje, ki jih imamo pri rokah. Prizadevajo naj si pa, da bodo po okoliščinah čedalje bolj to storili, kar sv. cerkev zahteva. Tudi če se stavijo semtertje kake zapreke — kje jih ni? — ne izgubimo precej poguma in zaupanja; vsaka dobra stvar se dožene šele po velikih težavah. V tem oziru delujte fortiter. Drugič pa tudi suaviter. Z ljubeznijo, s potrpljenjem boste pridobili tudi one, ki sedaj še tej stvari niso posebno gorki prijatelji. Ne jezite se, če ne gre vse tako gladko izpod rok, kakor bi radi, potrpite nekoliko že zavoljo dobre stvari, kateri služite, in uspeh gotovo ne bo izostal . . .

Ali ne veljajo še dandanes te mile, tehtne, skrbno-premišljene besede mnogim posamnikom in celim zborom v vsem obsegu? Oj, da bi ti blagi opomini nepozabnega pokojnika vsaj ob petindvajsetletnici našega društva padli na dobro zemljo in obrodili stoternega sadu! —

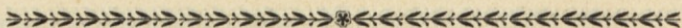
Pri naslednjem občnem zboru (14. oktobra 1886) je presvetli pokrovitelj obračal pozornost navzočnikov na »narodno petje«. Narodno petje je namreč to, ako ljudstvo samo tudi po cerkvi poje. Moja resna želja je — opominja — naj se to čedalje bolj goji. To se bo pa še posebno doseglo, ako se že v šoli podučujejo

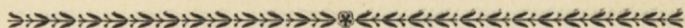
otroci v cerkvenih pesmih, katere potem lahko pri svojih šolskih mašah prepevajo. Vsak v svojem delokrogu naj si prizadeva za to. Saj je nekaj veličastnega v tem, ako se po prostorni cerkvi razlega lepa pesem iz toliko grl. . . .

Tako je bodril in vnmegal visoki pokrovitelj za vztrajno delo na polju cerkvene glasbe pri vsakem društvenem zboru. Njegove besede niso bile kakor švigajoče strele plamenečih govorov, ne, kakor pohlevni dež, ki pada na razsušeno zemljo je mehčal, napajal in vzpodbujal navzočnike, naj ne omagajo v mnogih zaprekah, ki se jim nasproti stavljajo ob raznih prilikah. A tudi po deželi pri kanonični vizitaciji je kaj rad pohvalil organista ali pevske zборе, kadar so se mu zdeli hvale vredni. Najbolj pa je vplivalo njegovo pobožno in v resnici krasno popevanje gregorijanskega koral. Kdor je slišal škofa Missia, ko je pel prefacijo pri slovesni sv. maši ali pa razne koralne speve pri posvečevanju cerkve, moral je nehoté vzklikniti: tako se mora peti koral, tako petje se mora glasiti po naših cerkvah.

Ker je bil sam več poznavelec cerkvene glasbe in je dobro umeval plemenito stremljenje cecilijanskih društev, zato je tudi odbor našega društva bil tako rekoč privezan na njegovo osebo; pri vsakem občnem zboru ga je prosil predsednik, naj izpregovori v bodrilo nekaj besed. In rad je to storil. Kajpada ne moremo navajati vseh njegovih govorov, ki so raztreseni po raznih letnikih »Cerkvenega Glasbenika«. Vendar pa ne moremo prezreti krilatih besed, s katerimi je počastil občni zbor zadnjič, ko je bival mej nami (19. novembra 1896).

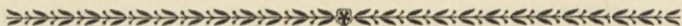
. . . Marsikateri — tako je govoril med drugim — si želi še več uspeha, kakor se ga je do sedaj doseglo. Da, ideal moramo imeti; tega doseči, si moramo prizadevati. A gospodje, da imamo že orglarsko šolo, je velika pridobitev. Poglejte le na okoli! Koliko škofij v Avstriji se pa more ž njo ponašati, in zraven še s takimi učiteljskimi močmi, kakor so naše, katerih slovez in produktivnost je že davno prestopila meje naše dežele! Da se bode še več sadu prikazalo, priporočam posebno prijateljem na deželi to-le: Dovajajte le take mladeniče orglarski šoli, ki so že v glasbi nekoliko podučeni, ki imajo že kaj spretnosti v igranju. Ako se morajo v naši šoli šele prvi zaumeni glasbe podajati našim učencem, se v par letih ne more doseči Bog vé kaj, ker se preveč časa izgubi s pripravljalnim podukom. Tam pa, kjer se nekaj podlage že prinese v Ljubljano, se na tej veliko laglje zida, lika in vodi do višje dovršenosti. Glavna naloga pripade pa vam, ki ste sprejeli organista v službo. So velikrat zapreke, katerih mladi, še ne kaj izkušeni orglavec ne more sam premagati. Včasih prepičli dohodki od orglarske službe ne zadostujejo za navadne skromne potrebe, organist je prisiljen še druge postranske posle prevzeti, da izhaja. Tu jim pomagajte, v kolikor vam razmere dopuščajo. Nekateri zopet nima svojega instrumenta, na katerem bi vadal pevski zbor. Potrpimo, da se razmere na boljše obrnejo; v takem stanu ne smemo tirjati naglega napredka. Najhujša ovira so pa stare razvade. Popačeni okus gledé cerkvene glasbe se ne da kar naenkrat predruščiti. Velikrat tirjajo ljudje od organista vse drugo, kakor zahteva cerkev; kritikuje se preglasno in to največkrat od takih ljudi, ki so najmanj poklicani izreči pikro sodbo o petju in orglanju. Mladi organist se mora proti takim predsodkom braniti; a če je osamljen, če ne dobi podpore celo pri tistih, ki so ga poklicali, izgubi pogum in onemore. Tu vas prosim še posebno moralne zaslombe. Podučujte, zakaj je glasba v cerkvi, kaka mora biti, da podpira našo molitev, ohranjuje pobožno zbranost pred Najsvetejšim, izpodbuja pa tudi orglavca, da se ne ustraši zaprek, ker z marljivim delovanjem bode premagal one faktorje, ki ga ovirajo v njegovem poslovanju. Vsak ima svoj okus ali svoje posebnosti, a v cerkveni glasbi veljajo le pravila katoliške cerkve, tu se je treba ukloniti višjemu povelju; subjektivizem nima prostora. Storimo vsak na svojem mestu po svojih močeh svojo dolžnost in kmalu se bode

pokazal še večji uspeh, kakor smo ga dosedaj dosegli. Harmonija je v glasbi največje pomembe, soglasno postopanje po določilih sv. cerkve priborilo nam bode s potrpljenjem in pogumom še boljši in okusnejši sad

Ne smemo pozabiti važnega ukaza, ki ga je prinesel ljubljanski škofijski list (št. III. str. 41. l. 1892. prim. »C. Gl.« 1892 št. 11. str. 81. nsl.) gledé stave in popravljanja cerkvenih orgel. Iz njega govori živa skrb za to, da bi se napravljale po naših korih primerne in pa trdne orgle, kakršne bodo najbolj ustrezale svojemu namenu v dotičnem kraju. Seveda je ta ukaz še dandanes v popolni veljavi in je že doslej povzročil, da se je na mnogih krajih marsikaj ukrenilo v korist dotični cerkveni občini. Orglarski mojstri pa tudi bolj pazijo, ker vedó, da jih bode na posled nadzoroval in natačno preizkusil pri vsakih novih orglah veščak, katerega odpošlje ordinariat na lice mesta.

Pri tej tesni zvezi, ki je oklepala prevzvišenega pokrovitelja s Cecilijinim društvom, je lahko umevno, kako bridko je zadela vest naš odbor, ko se je porazvedelo, da pojde ljubljanski knez in škof za kneza in nadškofa v Gorico. »S tem imenovanjem« — tako je pisal ob tisti priliki »C. Gl.« — »zadene ljubljansko škofijo in zlasti tudi cerkveno glasbo v deželi nepopisna izguba. Iskreno bi želeli, da bi prevzvišeni, poleg trnjeve krone škofijske časti med nami nosili podeljeno jim »železno krono« toliko časa, da se jim izpremenite v nevenljivo krono večnega življenja. Ker je pa to upanje, žalibože, zaman, želimo premilostnemu nadškofu na njegovem novem mestu obilo božjega blagoslova, naši škofiji pa naslednika njegovega

mišljenja in dejanja na vse strani, tudi gledé — cerkvene glasbe.

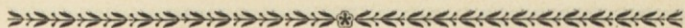
Še iz solnčne Gorice se je živo zanimal ne le za cerkveno petje svoje nadškofije, ampak je ostal v zvezi z našim društvom in se za njega razvoj dejansko briga. Zato pa je tudi Cecilijino društvo ohranilo visokemu dostojanstveniku iskreno otroško hvaležnost za vse dobre, katere mu je naklonil. »C. Gl.« se je odkritosrčno vzradoval ob novici, da so sv. Oče goriškega kneza in škofa obdali s kardinalsko častjo. Tembolj pa smo se raztužili, ko smo izvedeli po brzojavu žalostno, pretresljivo novico, ki nas je zadela dne 24. marca 1902, da je pol ure po polnoči kardinal Missia, zadet od srčne kapi, nagloma umrl.

Cecilijinega društva odbor so zastopali pri pogrebu nekateri odborniki. »Cerkveni Glasbenik« pa se je od blagega pokojnika poslovil s temile črticami:

»Poslavljač se od prevzvišenega našega metropolita izražamo tu svojo najglobljo hvaležnost za njegova raznovrstna velika dela, zlasti da nas je učil z besedo in dejanjem iskati pravih krščanskih idealov v vedi in umetnosti, v službi božji in vsakdanjem življenju.«

Ob petindvajsetletnici Cecilijinega društva pa mu kličemo:

Odpočij se od zemskega truda na Sveti Gori vzorni gospod, prvi slovenski kardinal! Tvoj spomin pa navdajaj naše slovenske pevce in pevke, da si bodo vsekdar šteli v čast, ko poveljujejo Boga s svojimi glasovi ali z orglami. Spomin tvoj je mej nami blagoslovljen.

3. Anton Bonaventura Jeglič.

In zopet se je odela cerkev sv. Nikolaja v Ljubljani v zelenje in cvetje. In zvonovi so zvonili, orgle so se mogočno glasile in spremljale izurjene glasove, ki so peli novodošlemu knezu in škofu »Ecce sacerdos magnus« . . .

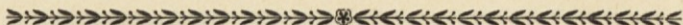
Ni prišel kot tujec v deželo, dasi zadnjih petnajst let ni bival mej nami. Poznali smo ga že iz prejšnjih let in vedeli smo, da se z vso živahnostjo svojega temperamenta oklene tudi Cecilijinega društva.

Urednik cerkvenoglasbenega našega lista ga je napovedal svojim čitateljem s temile besedami:

»Okvir ‚Cerkvenega Glasbenika‘ je pretesen, da bi mogli vanj, če tudi le v glavnih potezah, naslikati vse vrline milega nam višjega pastirja, le toliko rečemo, da je skozi in skozi katoliški škof. In prav zato nas navdaja presladka nada in trdno prepričanje, da bode Premilostni, kakor vse pojave katoliškega življenja, tako tudi cerkveno glasbo in njeno orodje ‚Cecilijino društvo za ljubljansko škofijo‘ kot pokrovitelj v Svoje varstvo vzel in podpiral do zaželjenega smotra.«

Da se urednik s temi besedami ni zmotil, se je očitno pokazalo takoj pri prvem občnem zboru, katerega se je Presvetli udeležil (22. novembra 1899). Posegel je sam v razpravo in odboru podal tako praktičnih misli, kakor da je bival vsa leta med nami. Zlasti se je zavzel za gmotno stran organistovske službe in rekel mej drugim:

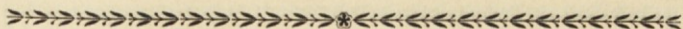
Kar se je povdarjalo v poročilu, da je bil na Dunaju shod cerkvenih dirigentov v prilog zboljšanja njih gmotnih razmer, moram omeniti, da je došlo to poročilo tudi v našo škofijo. Vem, da je tudi za naše organiste treba poskrbeti; pota še ne vem, ali ga

bomo iskali. Najprej je treba počakati, da izvemo, kakšno stalo zavzema gledé na to vprašanje škofovski zbor. Nekaj drugega pa me je prav veselilo; v tistem poročilu se namreč ljubljanska orglarska šola stavi kot neki zgled, po katerem naj se uredé po drugih škofijah slični zavodi. Tudi s to mislijo se ujemam, da se ozira pri rastoči in množéči se gospodarski organizaciji na organiste: pomagali naj bi v prid dobri stvari in v svojo gmotno korist.

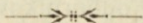
Gledé cerkvenega petja moram opomniti, da sem sploh opazil pri kanoničnih vizitacijah, kako se gospodje trudijo, da bi se vse vršilo po cerkvenih pravilih. Po nekaterih krajih sem bil naravnost iznenaden, n. pr. v Novem mestu, v Tržiču . . . Želeti je, da bi umevali organisti svojo nalogo najprej v cerkvi in sicer tako, da se druží oltar s korom, da sta oba v lepem soglasju, v krasni edinosti, prav kakor prve čase krščanstva. A tudi socialno naj bi delovali cerkveni pevski zbori: urili in vadili naj bi se marljivo najprej v petju cerkvenem, a potem v zabavnem. Tako se bodo odvrčali mladi ljudje od pijančevanja in ostudnega ponočevanja Ako delamo za povzdigo cerkvene glasbe, delamo v duhu cerkvenih očetov: na vzhodu Atanazij, Bazilij, Krizostom, na zapadu Gregorij Veliki, ki je s svojim Antifonarijem postal prvoboritelj za cerkveno glasbo. In to stališče je cerkev vedno povdarjala, zadnjič v cerkvenem zboru tridentinskem. Spominjam se, da so se pred leti stari možje nekako ustavljali reformi cerkvene glasbe. To se nam ne sme čudno zdeti: bili so vzgojeni v starih navadah in težko je odložiti to, v čimer je bil človek vzgojen v mladosti Cerkveno petje in cerkveno življenje sta v tesni zvezi: tisti krogi, ki nimajo smisla za cerkveno življenje, nimajo tudi veselja in smisla za cerkveno glasbo

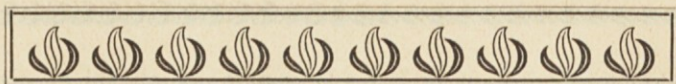
Kako resnobno je smatral presvetli pokrovitelj svojo nalogo spoznamo že iz tega, da je za l. 1900. pri pastoralnih konferencah pustil obravnavati tudi vprašanje: Ali imajo organisti dovolj dohodkov? Kako bi se jim moglo pomagati? — Hotel je namreč po tem potu izvedeti mnenja in želje domače duhovščine, da bi se potem moglo gmotno oslabeledim organistom izdatno pomagati. Žal, da doslej še ni prišlo na vrsto

reševanje tega vprašanja. Toliko je gotovo, da ga duhovska gosposka sama ne more rešiti. A kadar se bode z združenimi močmi treba boriti za stanovsko dvignjenje naših organistov, smelo trdimo, da bomo takrat videli presvetlega svojega pokrovitelja v prvih vrstah borilcev za gmotno zboljšanje in reformiranje naših pevskih zborov.

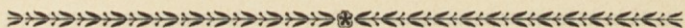
Dotlej pa želimo tretjemu svojemu pokrovitelju trdnega zdravja, da bode še mnogo let neumorno deloval sredi svojih ovčic za večno in časno njih blaginjo. V to pomagaj Bog in sv. Cecilija!

V. Društveni odbor.

Ako pogledamo društveni odbor in menjavanje njegovih članov tekom četrstoletja, moramo pripoznati, da so se izvečine trudili isti možje v odboru. Pri prvem občnem zboru (dné 14. junija 1877) so bili izvoljeni nastopni gospodje: Predsednik: prošt dr. Anton Jarc; tajnik: Ivan Gnjezda, takrat prefekt v Alojzijevišču; glasbeni vodja: Anton Foerster, pevovodja v stolnici ljubljanski; blagajnik: Žiga Bohinec, knezoškofijski tajnik; pet odbornikov: o. Angelik Hribar, pevovodja frančiškanske cerkve v Ljubljani, J. Mayer, mestni učitelj v Ljubljani, o. Hugolin Sattner, pevovodja frančiškanske cerkve v Novem mestu, Josip Smrekar, profesor bogoslovja in Feliks Stegnar, učitelj v kaznilnici na ljubljanskem gradu. Predsednik prošt dr. Anton Jarc je načeloval društvu malone dvajset let. Zaradi starosti in bolehnosti se je odpovedal predsedništvu l. 1896. Takrat je bil enoglasno na njegovo mesto izvoljen dotedanji tajnik in podpredsednik profesor I. Gnjezda, ki zastopa društvo do današnjega dne. Tajnik društva je postal na občnem zboru l. 1896. gimn. profesor dr. Andrej Karlin, ki je opravljal tajniški posel do današnjega dne. Glasbeni vodja pa je bil celo četrstoletje slavnoznani naš Anton Foerster. Njega bi smeli po pravici imenovati vogelni kamen, na katerem je v prvi vrsti

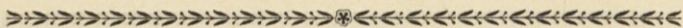

slonelo Cecilijino društvo. Bog nam ga ohrani še čilega in čvrstega mnogo vrsto let!

Blagajniški posel je trudoljubivo vršil blagi g. Žiga Bohinec skoro do svoje smrti. Žal, da na občnem zboru l. 1889. zaradi bolehnosti ni mogel podati poročila in je radi tega iz odbora izstopil. Na njegovo mesto je bil izvoljen tedanji knezoškofijski tajnik Josip Šiška, ki odtačas marljivo upravlja društveno blagajnico.

Izmed odbornikov sta naša dva redovnika frančiškana in priznana cerkvena skladatelja P. Angelik in P. Hugolin vztrajala neumorno delujoč v prid društva celih petindvajset let. Oba sta vsak po svoje, globoko posegala v delovanje našega društva. P. Angelik je poučeval v orglarski šoli in objavil mnogo cerkvenih skladeb, ki so zlasti dobro došle zborom po deželi, kjer ni mnogo pevskih moči na razpolago. P. Hugolin je praktično izvajal cecilijansko idejo s svojim pevskim zborom v Novem mestu, kesneje je pa bogatil cerkvenoglasbeno slovstvo z raznimi cerkvenimi skladbami in radodarno podpiral z raznovrstnimi sestavki v »Cerkvenem Glasbeniku«. On sluje kot fin glasbeni kritik in je mnogo koristil kot kolavdator novih orgel, katerih je mnogo ocenil.

Profesor Josip Smrekar, ki je, kakor smo že omenili, z dobrim svetom in z navduševanjem stal ob zibelki Cecilijinega društva, je zaradi bolehnosti pri drugem občnem zboru (l. 1880.) iz odbora izstopil. Vendar pa je ob vsaki priliki z bogatim zakladom svojih izkušenj in vednosti stal na strani odboru, ki ga je kajkrat klical na pomoč in porabo.

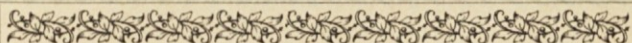

Nekdanji katehet in sedanji župnik pri sv. Jakobu v Ljubljani, častni kanonik in prelat Ivan Rozman je ostal član odbora do leta 1896. Takrat pa se je zaradi bolehnosti odpovedal nadaljnemu sodelovanju in nasvetoval, naj se mesto njega izvoli kot odbornik č. g. Frančišek Ferjančič šentjakobski kapelan, ki je vešč glasbenik in izurjen pevovodja ženskega delavskega društva. Temu je občni zbor pritrdil in od takrat zvesto sodeluje in z besedo in dejanjem podpira stremljenje Cecilijinega društva.

Marljivi odbornik je bil našemu društvu blagi vodja mestne šole Leopold Belar. Stopil je v odbor l. 1880. Kot organist pri sv. Jakobu v Ljubljani, pa tudi kot skladatelj je neprestano težil za smotrom Cecilijanstva in zvesto sodeloval pri našem društvu do konca svojega življenja. Po njegovi smrti je (leta 1899.) občni zbor privzel na njegovo mesto g. Frančiška Gerbiča, ravnatelja šole »Glasbene Matice«, ki se marljivo udeležuje odborovih sej in je s svojimi bogatimi izkušnjami vedno pripravljen društvu koristiti.

O sklepih in odborovih sejah je sproti poročal »Cerkveni Glasbenik«.

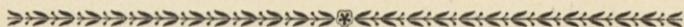
...

VI. Občni zbori.

Da bi se društvo tem laglje udomačilo in razširilo mej ljudstvom, da bi se društveni nameni tem hitreje jeli izvrševati po škofiji, za to je naše društvo že izpočetka sprejelo v svoja pravila določbe, naj predsednik vsako tretje leto povabi društvenike na občni zbor. Ob tej priliki je bilo možno prepričati se, kako daleč je že društvo dospelo v svojem stremljenju, a izvajale so se tudi pri dotičnih cerkvenih slovesnostih v cerkvenem duhu zložene skladbe raznih tujih in domačih skladateljev. Ob vsakem občnem zboru je bila najprej slovesna služba božja v stolnici, pri kateri je pel domači pevski zbor, pomnožen z učenci orglarske šole in drugih pevcev. Popoldne istega dne je bilo počeščenje presvetega Rešnjega Telesa ali v stolnici (zlasti prva leta) ali v frančiškanski, šentjakovski ali nunski cerkvi. Tu so se proizvajali razni moteti in cerkvene pesmi v latinskem pa tudi v domačem jeziku. Nekaterikrat so bile tudi v frančiškanski cerkvi slovesne večernice. K cerkvenim slavnostim so se vabili vselej prijatelji cerkvenega petja. Zato so bile navadno takrat ljubljanske cerkve prav dobro obiskane.

Za jutranjo cerkveno slovesnostjo je bilo zborovanje v sobani škofijske palače, za kar moramo biti posebno hvaležni mil. gg. društvenim pokroviteljem, ki so nam prostor blagohotno vselej radi prepustili v porabo. Pri občnih zborih se je navadno podajalo

poročilo o društvenem gibanju, o njegovem napredku, o težavah in zaprekah, o denarnem položaju i. t. d. Vsadilo se je pri tej priliki marsikatero dobro zrno, ki je padlo na deželi na dobro zemljo. Lahko rečemo, da so društveni občni zbori povzročili dobršen del priznanja našega društva pri občinstvu. Dostikrat so se mi zdeli kot blagodejna rosa, ki iznova okrepi na pol usehlo cvetko. Zato nam je dolžnost, da jih v spominski knjižici vsaj na kratko omenjamo. Vseh občnih zborov je društvo doslej imelo enajst. Vršili so se:

I. dné 14. junija 1877.

II. dné 25. julija 1878.

III. dné 7. avgusta 1879.

IV. dné 13. septembra 1880.

V. dné 11. oktobra 1883.

VI. dné 22. oktobra 1885.

VII. dné 14. oktobra 1886.

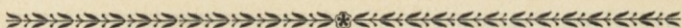
VIII. dné 17. oktobra 1889.

IX. dné 30. avgusta 1882. (O priliki I. kato-
liškega shoda.)

X. dné 19. novembra 1896.

XI. dné 22. novembra 1899.

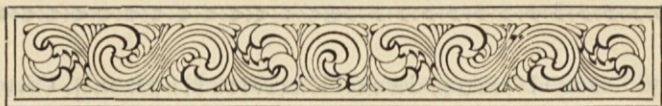
Ne smemo pa pozabiti tudi prelepega sestanka, katerega je priredilo Cecilijino društvo svojim članom dné 18. julija 1901. v Stičini na Dolenjskem. Cistercijani, prav posebni gojitelji resne cerkvene glasbe, so nam v ta namen prepustili svojo cerkev, sami pa so v zvezi z nekaterimi veččimi glasbeniki izvajali na koru s posebno natančnostjo posamne oddelke, ki se po cerkvenih določilih morajo pevati pri slovesni sveti maši. Popoldne so v cerkvi zapeli nekateri pevski zbori

od drugod nekaj domačih cerkvenih pesmi. Vsem udeležnikom je ostal ta sestanek gotovo v najboljšem spominu.

Ko sklepamo poročilo o dosedanjih občnih zborih, bodi nam dovoljeno dostaviti le še željo, da bi v bodoče Cecilijino društvo, kolikor možno, vplivalo na to, da se bo občni zbor s cerkveno slavnostjo vršil vsako leto. Saj pač društvo ni na to navezano, da bi se zborovalo edino le v Ljubljani. § 16. društvenih pravil naravnost trdi, da se morejo napravljati glasbene predstave tudi izven glavnih zborov ali v Ljubljani ali na kakem drugem kraju v škofiji. Na ta način se bode navdušenje za pravilno cerkveno petje tembolj utrjevalo mej narodom. Zatorej to željo zlasti priporočamo cerkvenim predstojnikom bolj obljudenih krajev po deželi.

VII. Društvena darila.

Razen društvenega glasila, po katerem je v prvi vrsti širilo reformo cerkvene glasbe, je izkušalo Cecilijino društvo tudi sicer svojim članom od časa do časa podajati kako knjigo kot darilo za gmotne žrtve, katere društvu prinašajo. Tudi teh nam je omenjati ob petindvajsetletnici. Imelo je pri tem dvojni namen: širiti je hotelo mej svojimi člani pravi pomen cerkvene glasbe, širiti pa zlasti mej njimi gregorijanski koral. Tudi ta pot društvenega delovanja ni bil zastoj. Če tudi se vidni uspehi ne kažejo od te strani, vendar lahko trdimo, da so tudi društvena darila po svoje pripomogla v doseg društvenega namena. Razdelila pa so se med člane ta-le dela:

1. »Cerkvena glasba, kakošna je in kakošna bi morala biti.« Spisal P. Hugolin Sattner. 1878. (56 strani v mali osmerki.)

2. *Ordinarium Missae sive cantiones missae communes pro diversitate temporis et festorum per annum excerptae ex Graduali Romano, quod curavit S. Rituum Congregatio sub auspiciis sanctissimi Domini nostri Pii PP. IX.* — Pustet 1878.

3. *Processionale Romanum, sive ordo sacrarum processionum ex Rituali Romano depromptus.* Ratisbonae. Fr. Pustet.

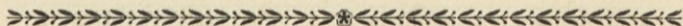
4. Officium in die Nativitatis D. N. J. Chr. canendum juxta ordinem Antiphonarii Romani a S. R. C. editi. — Pustet. — Darilo za l. 1881.

5. Officium defunctorum et ordo exsequiarum pro adultis et parvulis una cum missa et absolutione defunctorum. — Pustet 1881.

6. Missa solemnis in memoriam felicissimi DC annorum regiminis augustissimae domus Habsburgicae in ducatu Carnioliae, autore Antonio Foerster. — Darilo za l. 1882. in 1883.

7. Najimenitnejše cerkvene določbe o katoliški cerkveni glasbi. Z dodatkom: O petju mašnikovem pri altarju. Za učitelje in pevovodje sestavil in uredil Ignacij Mitterer, prošt in stolni kapelnik v Briksenu. Z dovoljenjem poslovenil A. Dolinar-Lučinski. V Ljubljani 1887. Založilo Cecilijino društvo.

Naposled ne smemo prezreti knjige, ki se je v tisočeri izvodih razširila po slovenski zemlji s pomočjo družbe sv. Mohora v Celovcu. V mislih nam je: »Cecilija«, cerkvena pesmariča. Po naročilu Cecilijinega društva v Ljubljani uredil Anton Foerster. — Že l. 1876. se je dekanijskim konferencam predložilo vprašanje: Je-li želeti diecezanske pesmarice? Od takrat se je misel po zbirki dobrih cerkvenih pesmi bolj in bolj preresetavala. Naposled jo je sprejela Mohorjeva družba in obljubila, da pošlje tako knjigo v dežel, ako ji Cecilijino društvo zanjo pripravi gradivo. Stvar pa je bila težja, kakor se je izprva mislilo. Zbirale so se posamne pesmi, čistil se je tekst, vsa zbirka je romala iz rok v roke in tako je preteklo več let. Naposled se je vendarle posrečilo

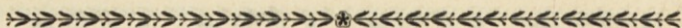
odboru Cecilijinega društva, da je poslal rokopis v Celovec, odkoder se je l. 1883. vselila čedno natisnjena »Cecilija« po slovenskih družinah. Kako potrebna je bila »Cecilija« spričuje tudi dejstvo, da so jo lansko leto morali iznova natisniti. Pa da nismo imeli Cecilijinega društva, Bog zna, če bi danes imeli v rokah tako pripravno knjižico za pevske zборе zlasti po deželi.

VIII. Ideja se širi.

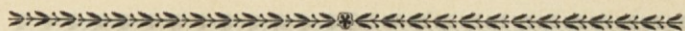
Čisto naravno se nam dozdeva danes, da se je ideja o reformi cekvene glasbe, ko jo je naše društvo jelo širiti po svojih občnih zborih in po svojem glasilu, vsadila tudi v pripravna srca sosednih škofij. Na prve občne zbore so prihajali udeležniki iz goriške in lavantinske škofije, pa tudi s Koroškega. Vneli so se tu za našo stvar in jo ponesli domov. Toda kako težko je ustanoviti društvo v prospeh cerkvene glasbe, o tem bi vedeli zlasti tisti mnogo povedati, ki so se za uresničenje take želje trudili mnogo let. Preden pa izpregovorimo o ustanovitvi Cecilijinih društev po sosednjih škofijah, moramo opozoriti na idejo dekanijskih družb po domači škofiji. L. 1880. je v prvi številki »Cerkvenega Glasbenika« sprožil to misel dopisnik iz Žaline (str. 7.). Reči moramo, da je svojo misel podprl s tako tehtnimi razlogi in tako praktičnimi nasveti, da je le čudno, kako malo so se je podrugod poprijeli. No, popolnoma glas vpijočega v puščavi vendar ta nasvet ni ostal. Dve leti kesneje se je v Kranju po prizadevanju takratnega kapelana v Šenčurju, č. g. Jožefa Lavtižarja poklicalo v življenje »Cecilijino društvo za Kranjsko dekanijo«. C. kr. deželna vlada je pravila potrdila z odpisom z dne 31. avgusta 1882. št. 7551. Knezoškofijstvo ljubljansko pa jih je odobrilo z odlokom z dne 22. septembra l. 1882. tako-le:

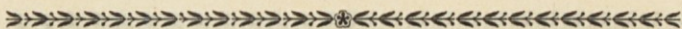
Škofijstvo z veseljem pozdravlja ustanovitev Cecilijinega društva za kranjsko dekanijo, odobrava načrt predloženih pravil in ob enem želi, da se mu novoizvoljeni društveni odbor vsakrat naznani v potrjenje. Prvi občni zbor je bil dne 19. oktobra 1882 v Kranju s cerkveno službo božjo. Prihodnje leto (1883) smo zborovali 27. septembra v Šenčurju pri Kranju in l. 1884. dne 9. oktobra v Šmartnem. Društvo je imelo namen, da bi širilo po domači dekaniji smoter škofijskega društva. Pridno se je takrat dopisovalo iz kranjske dekanije v »Cerkveni Glasbenik« in posamni zbori so hvalevredno mej seboj tekmovali in izkušali napredovati. Pri občnih zborih se je tu pa tam pel kak krasen, umeten zbor, kar je okus mej navzočniki boljšalo. Žal, da so osebne razmere preprečile nadaljnje društveno delovanje v kranjski dekaniji. Glavni steber društva, č. g. Jos. Lavtižar je dekanijo zapustil in za njim je šlo kmalu društvo v razvaline.

Dandanes se duhovniki večkrat shajajo. Konference imajo sodalitatis Ss. Cordis. Ali bi se ne dala dekanijska Cecilijinega društva v drugi, morda bolj preprosti obliki zopet poklicati v življenje? Vsaj nekaj namena bi se tako dalo doseči brez posebnega hrupa. Zakaj ne bi imeli gospodje pred konferenco skupne službe božje z lepim liturgičnim petjem? Zakaj ne skupnih petih večernic? Prepričani smo, da bi se tuintam dalo vse to in še več doseči. Treba je pač dobre volje in požrtvovalnosti.

Na Goriškem so bili nekateri navdušeni cecilijanci takoj izpočetka z našim društvom v zvezi. Zlasti sta se mnogo trudila, da bi se ondi osnovalo škofijsko društvo čč. gg. dr. Frančišek Sedej,

profesor bogoslovja in župnik Adolf Harmel. To se jima je posrečilo. Dne 17. majnika 1883 se je sestavil na Sv. Gori osnovalni odbor, ki je vse potrebno ukrenil, da je novo društvo jelo delovati. In kaj čvrsto so se gibal. Nastopno leto (dne 25. avgusta 1884) so zborovali v Gorici in tedaj se je pokazalo, da društvo kaj marljivo neguje cerkveno petje zlasti po deželi. Imenovala so se tri podružnice: v Čepovanu, v Šebreljah in v Cirknem. A tudi sicer se je cecilijansko petje gojilo v Gorici in okolici, po Brdih, v Kanalu. Tretji občni zbor je sklicalo društvo v goriško centralno semenišče dne 27. avgusta 1886. Predsedoval mu je semeniški vodja msgr. dr. Josip Gabrijelčič. Službe božje se je udeležil tudi presv. gospod nadškof A. Zorn. L. 1887. dne 15. septembra je imelo društvo svojo pevsko produkcijo v Dornbergu, ki pa se je docela ponesrečila zaradi kovarstva nekaterih oseb, ki so hotele razbiti društvo. A to se jim ni posrečilo. Četrty občni zbor (dne 13. junija 1889) v centralnem semenišču v Gorici je zopet pričal o živahnem življenju društva in poročal, da se cerkvena glasba zlasti v centralnem in deškem semenišču prav marljivo goji. Peti občni zbor se je vršil v Tolminu dne 3. oktobra 1892. Na šestem občnem zboru (dne 22. novembra 1894) v Gorici se je obravnavalo o predlogu prof. D. Alpija, naj bi se društvo razcepilo na dva oddelka, slovenski in italijanski, ali pa da se odloči Italijanom polovica sedežev v odboru, ker žele tudi v Furlaniji večje vneme za cerkveno glasbo. Po daljšem razgovoru se je sprejelo, da društvo ostane eno, kot doslej, z enim predsednikom, ako mogoče enkrat Slovencem,

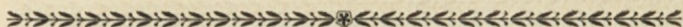

drugikrat Italijanom. Društvo naj bode sicer razdeljeno v slovenski in italijanski oddelek z lastnim načelnikom, tajnikom, blagajnikom, dvema odbornikoma ter lastno blagajnico. Tudi se bodeta oba odbora shajala in menila o vzajemnosti društva in njega sredstvih.

Sedmi občni zbor se je sešel dne 25. februarija 1897 v goriškem osrednjem semenišču, kjer se je sklenilo razdeliti društvo v dva oddelka, v slovenski in italijanski. Predsednikom je bil izvoljen dr. Josip Pavlica, podpredsednikom msgr. D. Alpi. Osmi občni zbor (dne 24. novembra 1898) je prinesel zopet več živahnosti; oba oddelka sta po svojih poročevalcih pokazala, da se deluje, če tudi tiho in brez šuma. Stavil je g. kanonik Sedej več praktičnih nasvetov. Zlasti je ugajal predlog, naj se prihodnje leto otvori v Gorici poučevalni tečaj za organiste in cerkvene pevce in sicer po zimi, ko imajo ljudje čas. Cecilijanska glasba je umetnost, umetnosti pa se je treba učiti. Kolikor smo mogli posneti iz dotičnega poročila se je ta poučevalni tečaj za orglavce tudi vršil in marsikaj nedostatnega popravil.

Zadnji občni zbor je imelo društvo dne 28. novembra l. 1901. v zvezi s službo božjo v krasno obnovljeni prvostolni cerkvi goriški. Pelo je 16 pevcev pod vodstvom g. župnika J. Kokošarja. Poročilo završuje dopisnik tako-le; »... še životarimo v današnjih razburjenih časih. Zaupamo pa v daljno božjo pomoč in boljšo prihodnost; zakaj popolna zmaga cecilijanske ideje v Gorici ni več daleč«.

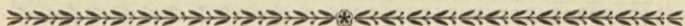
Goriškemu Cecilijinemu društvu na čast bodi še omenjeno, da je spravilo na svetlo marsikateri cerkveno-glasbeni biser, ki bi bil sicer morda preperel

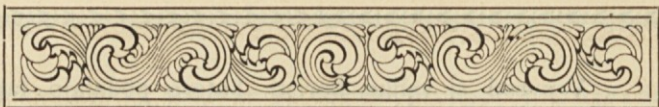
ležal v zapuščeni omari. Naj vzamem v misel le izdajo »Cerkvenih pesmi«, nabranih med slovenskim narodom, katero je društvo izdalo in založilo v štirih zvezkih. Prav tako je objavilo Kokošarjev »Pevski pouk« in »Cerkveno pesmarico« za učence slovenskih ljudskih šol.

Z veseljem torej zro goriški cecilijanci na svoje dosedanje delovanje. Dasi še niso dosegli vsega, kar so namerjali, vendar morajo ob naši petindvajsetletnici lahke vesti klicati: Dneva nismo izgubili.

Krivicu bi delali svojim sosedom ob Dravi in Savinji, ako bi ne omenjali njih hvalevrednega stremjenja za povzdigo cerkvene glasbe v lavantinski škofiji. Takoj ko se je ustanovilo v Ljubljani naše društvo, so se pojavili iz zelenega Štajerja vneti glasovi v prilog reformi cerkvene glasbe. »Slovenski gospodar« je l. 1883. prinašal pisma o cerkvenem petju, ki so gotovo vplivala na duhovnike in ljudstvo. »Cerkveni Glasbenik« je imel mej svojimi najmarljivejšimi sotrudniki č. g. dr. Avguština Kukoviča, ki je kot kapelan v Vojniku in kesneje kot profesor v bogoslovju zastavil pero v obrambo cecilijanskega petja. Zdi se, da se je zlasti po njegovem prizadevanju ustanovilo 13. marca 1887 v Mariboru Cecilijino društvo za lavantinsko škofijo. Predsednik je bil Frančišek Ogradi, ravnatelj bogoslovja; spiritual K. Hribovšek njegov namestnik, profesor dr. Kukovič tajnik. Ali veselo započeto delo je jelo hirati in je usahnilo. Predsednik se je kmalu potem preselil v Celje, tajnik — duša novega društva — pa je šel v nebesa poslušat rajske angelske glasove. Šele 28. decembra 1890 je društvo iznova oživel; mlada moč, g. korvikar

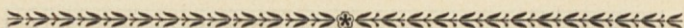
Lj. Hudovernik je z besedo in z napornim delovanjem postavil društvo na trdnejše noge. Še isto leto je omenjeni gospod zbral okrog sebe od 50—60 gospodov, gospé in gospodičen, jih vežbal po pet do šest ur na teden, in krasni uspehi so se pokazali. Po vsem Mariboru je zaslovelo umetno cerkveno petje v Mariborski stolnici. Cecilijino društvo je sprejelo cerkveno petje in sploh godbo v stolnici v svoje redno oskrbovanje. Kako je dandanes s cerkvenim petjem v lavantinski stolnici, bi ne mogel povedati, ker nedostaje poročil. Niti to mi ni znano, kako se giblje društvo. Le na eno stvar bi še rad opozoril. Odkar se deluje pri nas za reformo cerkvene glasbe, so imeli v Mariboru že trikrat diecezansko sinodo. Vselej se je pri njej govorilo in sklepalo o cerkveni glasbi, vselej, bi rekel, natančneje in točneje. Prva škofijska sinoda l. 1883. je bičala zlasti razvade, druga in tretja (l. 1896. in l. 1900.) pa sta se potegnili odločno za dostojno in resnobno cerkveno petje. Žal, da pri nas ta določila niso prišla toliko mej duhovščino in organiste, kolikor bi bilo želeti. Zato smo prav hvaležni mariborskemu koralistu g. Mateju Štraklu, da je v svojem »Obredniku za organiste« prinesel slovenski prevod cerkvenoglasbenega oddelka na dotičnih diecezanskih sinodah. Priporočamo jih v premislek vsem, ki bi se radi poučili o zahtevah, katere stavi cerkev glede na petje in glasbo. Upamo tudi, da bode sinoda ljubljanske škofije, ki se nam v kratkem obeta, ukrenila vse potrebno v prilog cerkvenega petja po cerkvenih določilih.

IX. Nadaljna izobrazba cecilijancev.

Čimbolj je izobražen pevovodja, tem lepših uspehov doseže s svojim zborom. V svesti si te neoporečne resnice je skrbelo Cecilijino društvo tudi za nadaljno izobrazbo dosedanjih organistov. Upoštevati je bilo pri tem, da naši organisti nimajo toliko časa na razpolago, da bi se udeleževali pouka na kaki redni šoli; le o počitnicah morejo za nekaj dni od doma. Glede na te dejanske razmere je ukrenil odbor že l. 1881., da se otvori poučevalni tečaj za pevske učitelje in orglavce v Ljubljani. Trajal je od 12.—17. septembra. Udeležilo se ga je 16 gospodov: orglavcev, učiteljev in dva duhovnika. Poučevali so: Liturgijo, zlasti z ozirom na glasbo in zgodovino cerkvene glasbe — prof. J. Gnjezda; harmonijo in figuralno petje — A. Foerster; koralno petje in orglanje — p. Angelik Hribar; navod k podučevanju petja — p. Hugolin Sattner. O sestavi orgel ter navod, kako naj majhne napake pri orglah organist sam popravi — F. Petrič, podmojster pri g. Goršiču.

Nastopno leto (1882) vršil se je tak poučevalni kurz od 24. do 29. julija. Udeležilo se ga je 22 gospodov, mej njimi dva gospoda iz goriške nadškofije in trije župniki. Udeležniki so se prav zadovoljno izražali o teoretično-praktičnih navodih, katere so sprejeli od svojih učiteljev.

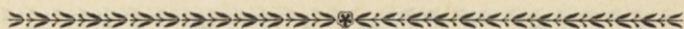

V svesti si velike koristi, katere podajajo taki poučevalni tečaji, so poskrbeli tudi Goričanje, da se je od 1. do 3. septembra 1886 vršil praktičen pouk za učitelje, organiste in pevce. Udeleževalo se ga je do trideset oseb. Uspeh je bil prav dovoljen.

Sličen poučevalni tečaj so zasnovali kasneje še enkrat l. 1899.

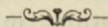
A tudi posamniki so si zaželeli večje izobrazbe v cerkveni glasbi in si jo iskali v tujini. Že l. 1878. sta se udeleževala glasbenega kurza na Dunaju čč. oo. frančiškana: Hugolin in Angelik. L. 1881. je pohitel k poučevalnemu tečaju na Dunaj mladomašnik gospod Mihael Arko, kateremu je pokojni knezoškof Križostom blagodušno podelil potrebnih novcev v ta namen. Na jesen l. 1885. je odpotoval č. g. župnik J. Lavtižar v Regensburg, kjer je v šoli in pod vodstvom znamenitega dr. Fr. Haberla študiral cerkveno glasbo in kar je žnjo v zvezi. Vrnil se je v domovino 27. julija 1886. Nekaj let kasneje je obiskaval isto šolo nekdanji gojenec orglarske šole v Ljubljani Karol Bervar, ki se je toliko vspopolnil, da sedaj vodi pouk v orglarski šoli v Celju.

Odkar se je ustanovilo »Cecilijino društvo« v Ljubljani, je rastlo zanimanje za resnobno cerkveno glasbo. Zato pa je tudi vleklo marsikoga, da se je pridružil občnim zborom, katere je vsako leto prirejalo nemško Cecilijino društvo. Navadno se je o teh praznikih cerkvene glasbe v društvenem listu poročalo precej obširno, kar je gotovo čitateljem ugajalo. Tako nam kronika kaže, da so odpotovali l. 1880. na občni zbor Cecilijinega društva za vse dežele nemškega jezika v Avgsburg gg.: Harmel, Lavtižar in

Tavčar. L. 1882. se je udeležil profesor J. Gnjezda evropskega kongresa za liturgično petje v Arezzu na Laškem (od 11. do 15. septembra). Ob tisti priliki je govoril o koralu Don Josip Pothier, (benediktinec iz Solesmesa na Francoskem) morda prvi koralist današnjega časa. Leta 1887. sta krenila dva Slovenca (profesor dr. Sedej in župnik Harmel) v Kostnico, l. 1889. so potovali štirje Slovenci na občni zbor Cecilijinega društva v Briksen. Bili so to gg.: Ljudevit Hudovernik, Ivan Kurinčič, Angel Čargo in dr. Sedej. L. 1891. pa se je udeležilo občnega zbora v Gradcu z Goriškega in Kranjskega kakih dvajset gospodov, mej njimi tudi knezoškof ljubljanski J. Missia. L. 1894. je poromal na občni zbor v Regensburg g. Fr. Ferjančič. In ko so l. 1901. nemški cecilijanci zopet zborovali v istem mestu, sta se jim pridružila tudi dva Slovenca: prof. Gnjezda in vodja orglarske šole v Celju K. Bervar.

To je le nekaj podatkov, ki jasno kažejo strem-ljenje po vedno večji glasbeni izobrazbi mej nami, po vedno bolj plemenitem okusu glede petja pri službi božji.

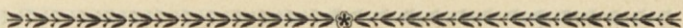

X. Kaj smo dosegli?

*Prodesse, non offendere
volunt dicentes veritatem.*

Ne bomo pisali na dolgo in široko o naših uspehih. Dobrovoljni čitatelj se je že iz tega, kar smo mu doslej navedli, lahko prepričal, da ni bilo le prav, ustanoviti pred petindvajsetimi leti Cecilijino društvo, ampak da je bilo naravnost potrebno. Kajpada bi se bilo dalo doseči mnogo več, da se niso društvu stavile zapreke od raznih strani, tuptam še od takih, odkoder bi jih bili najmanj pričakovali. Ali dasi se ne moremo izkazati z kdove kakšnimi vidnimi uspehi na vseh krajih naše domovine, vendar smelo trdimo, da je cecilijanska ideja prodrla na celi črti. Dandanes vlada sploh mej nami prepričanje,

1. da v cerkvi mora biti dostojno petje, dostojna glasba. Ni torej vse dobro za sveti kraj, ampak za Boga in njegovo čast, bodi vse, kar je najboljšega, najlepšega, najplemenitejšega. V cerkvi mora biti drugačna glasba, nego na plesišču ali v koncertu. »Mej posvetnim in cerkvenim petjem je tak razloček, kakršen je med obleko posvetnega človeka in med paramenti mašnikovimi pred altarjem.« Ta primera, ki jo je izustil glasoviti zagovornik in pospeševatelj cerkvene umetnosti dr. Jakob, bi težko našla mej nami kakega nasprotnika. Kako so se branili marsikje, pomesti raz kor staro posvetno šaro! In vendar!

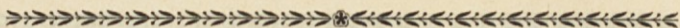

No, ko se sedaj spominjamo nekdanjih zabavljic na cecilijansko petje in pa raznih puhlih fraz, s katerimi so nas protivniki izpodbijali, nam nehote prihaja v spomin stara resnica, da vsaka reforma zahteva truda, dela, napora, da vsaka reforma zahteva svojih mučnikov.

2. Prodrlo je nadalje prepričanje, da moramo biti glede službe božje in prav tako glede cerkvenega petja in glasbe pokorni cerkvi, oziroma njenim liturgičnim pravilom. V nobeni družbi ne more in ne sme vladati neomejena svoboda. In v cerkvi naj bi vsak odločeval po svojem osebnem mnenju? Po svojem, morda celo pokvarjenem okusu? Nikakor ne. Kar je cerkvenega, o tem naj sodi, to naj ureja in vodi cerkev. Zasebne misli in domnevanja v cerkvi ne odločujejo.

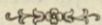
3. Priznava se splošno, da je koral pristno cerveno petje. Kar je vzrastlo na cerkvenih tleh, kar se je toliko stoletij v cerkvi ohranilo, kar je vzbujalo pobožnost in molitvenega duha pri tolikih svetnikih, to naj tudi v današnjih dnevih odganja nam posvetne misli pri službi božji, naj nam dviga duha nad vso zemsko težo in bridkost k Bogu, katerega angelski kori in vse občestvo svetnikov nenehoma slave s slavospevi.

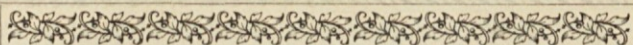
4. Jasno je, da kdor nasprotuje cecilijanski ideji, nasprotuje cerkvi. Tega smo se poučili iz petindvajsetletne zgodovine našega društva. Bili so semtertja nasprotniki, ki so bona fide izražali svoje pomisleke, a ker so bili tudi bonae voluntatis, so se dali poučiti, in tekom časa smo bili priče, da je nastalo iz Savlov mnogo Pavlov. Tisti pa, ki

nasprotujejo še dandanes, so mala fide; proticecilijance najdete v taboru — liberalcev.

Ako pa smo po pravici trdili, da je cecilijanska ideja prodrla na celi črti, nismo hoteli reči, da je tudi dejansko lepo cerkveno petje uvedeno po vsej škofiji. Nikakor ne. Ta zmaga je še tako daleč, da je bržčas ne bomo dočakali. Marsikje so v resnici nepremostljive zapreke, marsikje pomanjkanje dobre volje itd. Ali kjerkoli se to dogaja, povsod imajo predstojniki tudi zavest, da bi se tu moralo kaj ukreniti, da je tu treba reformirati. In prav to, da se zaveda današnja generacija svojih dolžnosti na pevskem koru, da se zaveda svoje krivde, ako ni vse, kakor bi moralo biti, to je znak, da je cecilijanska ideja v resnici prodrla.

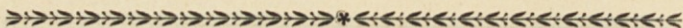

XI. Pogled v bodočnost.

Ali je naše društvo že doseglo svoj namen? Gotovo ne. Tudi v bodoče mora ostati in pot kazati: pot pokorščine do cerkve, pot plemenitega okusa.

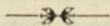
Bili so časi, ko so nasprotniki slepili preprosto ljudstvo s frazo, češ cecilijansko petje je — dolgočasno. In bodimo odkritosrčni, marsikdo izmed naših je zakrivil, da smo prišli v tak slovez. Marsikdo je — premalo poučen — naše zahteve izvajal od najbolj neprijetne strani. Pa tudi marsikdo je bil cecilijanec, ki je malo več vedel o cerkveni glasbi kot nič. Vse to so hibe, katere mora bodočnost popraviti. V tem pogledu ima naša duhovščina lepo polje delavnosti. Z veseljem opazujemo, da se zlasti mladi duhovniki kaj radi bavijo s cerkveno glasbo. Skoro v vsakem župnišču najdete harmonij. Toda če bi kdo tudi ne mogel praktično izvajati cecilijanskega smotra, bo vsaj ob posebni priliki svojim vernikom izpregovoril kaj resnobnega o cerkvenem petju in glasbi. Cerkev je šola za preprostega moža, zato ga mora vzgojiti tudi za cerkveno petje. Pevati v božjo čast, ne za denar, to mora biti idealni namen naših cerkvenih pevcev in pevk. In za ta namen, upamo, se bodo vzgojili mladeniči in mladenke pod vodstvom svojih prednikov v Marijinih družbah. A še nekaj družega. Pri shodih naj bi tudi na vrsto prišla včasih razprava o zahtevah

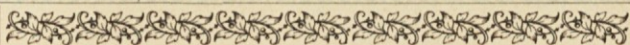

cerkve gledé na petje in glasbo. Da se liturgična služba božja nekako popularizira, to bi bil namen našega društva v bodočnosti. Najlaglje pa se bode to godilo po katoliški organizaciji.

Mnogokrat se je že čulo, da pri nas ni ljudskega petja. Priznati moramo, da je resnična taka tožba. Ali nalog Cecilijinega društva za bodočnost mora biti, da se ljudsko petje mej našim narodom razširi in povzdigne. Vsi naj navdušeno hvalo pojó Bogu trojedinemu! To bodi naš smoter, katerega za prihodnje čase ne smemo izgubiti iz spomina.

Tako ima naše društvo v bodoče še mnogo krasnih načrtov, mnogo idej, katere treba uresničiti. Zatorej pozivljamo iznova vse dobromisleče katoličane, ki se zanimajo za cerkveno glasbo, naj stopijo pod zastavo sv. Cecilije, naj — vsak po svoji moči — pripomorejo, da se bode i v bodočih petindvajsetih letih naše društvo tem krepkeje borilo za povzdigo in pospeševanje katoliške cerkvene glasbe v smislu ter duhu svete cerkve, na podlagi cerkvenih določil in ukazov.

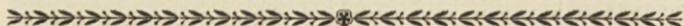
XII. Naše gomile.

Neizprosna smrtna kosa je pobrala našemu društvu v petindvajsetih letih mnogo zvestih prijateljev, gorečih sodelavcev, navdušenih članov, vnetih somišljenikov. Čut hvaležnosti nas sili, da se jih spominjamo ob srebrnem jubileju. Na raznih krajih slovenske domovine so zaspali v Gospodu, na raznih pokopališčih počivajo. Naša »Spominska knjižica« pa naj jih zbere in združi na svojih zadnjih listih, da jih tudi še živeči naši prijatelji združijo v svojih prošnjah in molitvah.

Spominjati se jih hočemo po vrsti, kakor so se ločili od nas.

1. Knez in škof dr. Jernej Vidmer.

Dokler je še bival v Ljubljani je rad dejansko pokazal kako mu je pri srcu lepo petje pri službi božji. To svojo ljubezen do pevskega kora je preselil tudi v svoje tiho bivališče v Kranj, kjer je samotno preživel zadnja leta svojega življenja. Ko se je ustanovilo v Kranju dekanijsko Cecilijino društvo in se je odbor poklonil visokemu dostojanstveniku, daroval je mlademu društvu lepo svoto (50 gld.) v podporo ter dostavil: »To bodi za sedaj! Ker pa pevski zbor tukajšnje mestne cerkve nima nikakršne zaloge in morajo pevci peti samo ,za božji lón', me je volja, da

se dohodki te moje hiše po moji smrti in po smrti mojih sestra obračajo v prid pevskeму koru.« In kar je obljubil, je tudi potrdil s svojo oporoko. — Umrli je 17. majnika 1883.

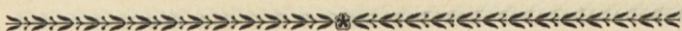
Bog povrni na priprošnjo sv. Cecilije prevzvišenemu rajniku to blago ustanovo z angelskim petjem v nebesih!

2. Kanonik dr. Janez Gogala.

Spominjajo se ga gotovo še njegovi nekdanji učenci in gojenci. Prijatelj glasbi sploh, se je zanimal še posebe za cerkveno glasbo. Kot vodja Alojzijevešča postavil je v tamošnji kapeli orgle, skrbel za pouk v igranju na glasovir in v petju. Zahteval je strogo, da so se morali vsi gojenci, bodoči duhovniki, učiti koralnega petja. Zato pa tudi nahajamo mej duhovniki njegove dobe lepo število izvrstnih koralistov. V pospeševanje pevskega pouka je kupil jako dober harmonij, ki je stal nad 400 gld. in nabavil mnogo muzikalij. Cecilijinemu društvu je bil veren prijatelj; pristopil mu je takoj izpočetka kot ustanovnik in se vedno zanimal za njegov razvoj. — Iz Alojzijevešča se je preselil kot kanonik in vodja v duhovsko semenišče in že je bil imenovan za knezoškofa ljubljanskega, ko ga je naenkrat položila bolezen na smrtno posteljo, s katere ni več vstal. Zatisnil je oči dne 4. majnika 1884.

3. Profesor dr. Avguštin Kukovič.

Porodil se je 3. avgusta 1849 pri sv. Juriju blizu Celja. Po izvrstno dovršenih gimnazijskih naukah je bil dika duhovskega semenišča in pozneje duhovništva. Služboval je kot kapelan v Celju, Kozjem in Vojniku;

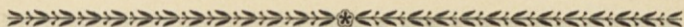
v Ptujju je bil hkrati tudi učitelj verouka na spodnji gimnaziji. Naposled so ga pozvali za bogoslovnega profesorja v Maribor, kjer je bival ravno štiri leta. Umrli je veliki petek — dné 19. aprila 1889 — za tuberkulozo. — Bil je navdušen pospeševalec cecilijanskega gibanja. Oral je ledino zapuščenega cerkvenega petja ter je v Vojniku poučeval pevce v cerkvenem duhu in tudi druge k temu navduševal. Marljivo je dopisaval v »Cerkveni Glasbenik«; ni odnehal, dokler ni ustanovil Cecilijinega društva za lavantsko vladikovino. Da pospešuje cecilijansko idejo, poučeval je v Mariboru sam dečke v petju in vadil odrasle pevce popevati cecilijanske skladbe. Bodi mu mili Bog plačnik za njegov obili trud!

4. Nadučitelj Alojzij Lavrenčič.

Dné 5. avgusta 1890 so mu zapeli v slovo zvonovi rojstne župnije na Vrhpolju pri Vipavi. Preminul je, star šele 30 let. Bil je izvrsten učitelj, a tudi spreten organist in navdušen pristaš strogo cerkvene glasbe. Na Slapu je ustanovil in dobro izuril velik cerkveni zbor, enako se je trudil tudi v Vipavi in v Št. Vidu. V muzikalni prilogi »Cerkvenega Glasbenika« se nahaja nekaj njegovih mediger k skladbam pesmarice.

5. Nadučitelj Frančišek Govekar.

Rojen v Idriji, je služboval najdalje časa na Igu pri Ljubljani, kjer je kot orglavec veliko storil za izboljšanje cerkvenega petja v smislu svete cerkve. Bil je mej prvimi praktičnimi cecilijanci na Kranjskem gledé časa in vztrajnosti. Pozneje se je preselil v Šiško, kjer sicer ni imel več prilike, da bi bil gojil

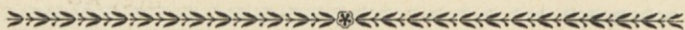

8. Miroslav Tomec.

»Umetnosti le ljubil je; zgubljene bile so ure, ko jim služil ni«. Tako bi smeli zapisati na njegovo gomilo. Bil je akademični slikar, hkrati pa organist v rojstni župniji v Št. Vidu nad Ljubljano. Marljivo je dopisoval zlasti prva leta »Cerkvenemu Glasbeniku«. Z vso vnemo se je poprijel cecilijanskega petja in je gojil na šentvidskem koru. Nekaj časa je deloval tudi v Mariboru kot organist in koralist. Bil je idealno navdahnjen mož, spreten orglavec, vesten pevovodja, strogo držeč se cerkvenih pravil. Umrl je v svojem rojstnem kraju, star šele 42 let, dné 8. novembra 1894.

9. Vodja Leopold Belar.

Nad petdeset let je služil cerkvenemu petju in orglanju. Zlasti pa si je pridobil mnogo zaslug kot mnogoletni zborovodja pri sv. Jakobu v Ljubljani. Poučeval je tudi več časa v petju deklice Lichtenthurnovega zavoda. Marljiv odbornik Cecilijinega društva ni toliko govoril, kakor delal za reformo cerkvene glasbe. Gojil je pridno koral pri zborih, katere je vodil, razlagal je pevcem pomen liturgičnih spevov. Sam v resnici pobožen, je navduševal cerkvene zbore, da naj imajo pri petju v prvi vrsti pred očmi poveličevanje božje in presv. daritve, ne pa hvalo ljudi. Ko so ga semtertam, čudeč se, prijatelji izpraševali, čemu se pač toliko trudi za cerkveno petje, saj ne bo zato dosegel nobene hvaležnosti, jim je odgovarjal: Bog bode plačnik. Še celo takim skladbam, ki so radi prevelike živahnosti manj pripravne za cerkev, je znal vdihniti miren, bolj pobožen značaj, da poslušalca niso motile. Umrl je dné 17. junija 1899, star 71 let.

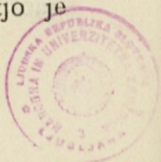

10. Prošt dr. Anton Jarc.

Bil je prvi in dolgoletni predsednik Cecilijinega društva v Ljubljani. Rad in z vnemo je pri občnih zborih govoril o namenu tega društva in o uspehih, katere je doseglo. Veliko zaslugo si je pridobil s tem, da se je usmilil v kritičnem trenutku orglarske šole. V prejšnjem stanovanju so jo postavili na cesto, on pa jo je gostoljubno sprejel v svoje stanovanje in mnogo let poslušal vaje učencev na treh instrumentih, kar ni za vsake živce. Umrli je v visoki starosti 86ih let dne 13. februarja 1900. Orglarska šola ga je korporativno spremila na pokopališče, prav tako mu je tudi odbor Cecilijinega društva izkazal zadnjo čast na zadnji poti.

11. Vikar Ljudevit Hudovernik.

Komaj je prerastla zelena trava njegovo gomilo »Za taboj zgodaj nam oko rosi na grob, kjer tvoja struna mila je vmolknila«. Tako bi smeli s pesnikom žalovati za pokojnikom. Prerano je preminul v Mariboru dne 16. majnika 1901, star še ne prav 42 let. — Od prvih gimnazijskih let nadalje se je pridno baval z glasbo: izvrstno je sviral na glasovir in orgle, poznal je posvetno in cerkveno glasbo, pridobil si je fin čut za izvajanje tudi najtežjih skladb — bil je izvrsten dirigent. Cecilijinemu društvu v Mariboru je bil duša do konca svojega življenja. Zaradi svoje spretnosti in plemenitega cerkvenoglasbenega okusa ga je prevzvišeni knez in škof lavantinski imenoval za stolnega kapelnika v Mariboru, učitelja gregorijanskega korala v semenišču in kolavatorja orgel po škofiji. Z nenavadno spretnostjo je

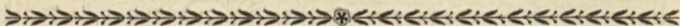

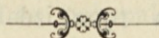
vodil do 60 članov broječi zbor stolne cerkve mariborske. Tudi kot skladatelj se je pokazal nekaterekrati in ne brez uspeha. Nekatere njegove kompozicije so postale čisto popularne. A vendar je bila glavna njegova moč in zasluga: krasno izvajanje tudi najtežjih skladb cerkvenih mojstrov. V dirigiranju bi mu težko našli vrstnika.

12. Profesor dr. Josip Pavlica.

Ko se je že tiskala naša »Spominska knjižica«, nam je prinesel brzojav iz Gorice tožno vest, da je ondi dné 5. oktobra 1902 izdahnil svojo plemenito dušo v naročju dragega brata Andreja profesor dr. Josip Pavlica. Pokojnik je bil več let predsednik Cecilijinega društva za goriško nadškofijo, deloval pa je za cecilijansko idejo, odkar je bil duhovnik. Zlasti je v tem pogledu mnogo vplival na bogoslovce kot njih večletni spiritual. Takrat se je resnobno cerkveno petje prav po njegovem naporu v goriškem bogoslovnem semenišču prav marljivo gojilo. Mladi kleriki so v svoji kapeli popevali tudi težje skladbe priznanih glasbenikov. Pisatelj teh vrstic se spominja, da mu je pokojnik svoj čas v daljni Rim pisal po skladbe, kojih v Gorici ni bilo hitro dobiti. Goriški cecilijanci pa izgube ž njim moža, ki je tudi gledé na cerkveno petje smel priznavati s kraljevim pevcem: Domine dilexi decorem domus Tue . . . Slovenski romarji s Kranjskega so mu dné 12. oktobra na povratku s Sv. Gore položili na gomilo iz hvaležnosti krasen venec. Mi pa svojega cecilijanskega somišljenika vsem prijateljem priporočamo v pobožen spomin. Have in pace!

Za vse te prijatelje in dobrotnike našega društva, kakor tudi za vse umrle člane se bode pela o priliki petindvajsetletnice slovesna črna sv. maša. Mili Bog pa dodeli njihovim dušam večni mir in pokoj in plačilo v svetih nebesih!

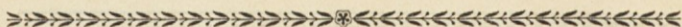
Dodatek.

—•—

Spored
slavnosti petindvajsetletnega delovanja
Cecilijinega društva
v Ljubljani

v četrtek, dné 6. novembra 1902.

- A.* Ob $1\frac{1}{2}$ 8. uri v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani: Slovesna črna sv. maša za pokojne društvene člane; Requiem pro 4 vocibus inaequalibus comitante organo vel tubis et trombis auctore Joanne Meuerer, op. 4.
- B.* Ob 9. uri v stolnici: Pontifikalna maša (Festum sancti Leonardi Confessoris):
Introitus »Os justi« koral z orglami.
Missa solemnis »in honorem ss. Cordis Jesu« za mešani zbor in godala z orglami, zložil Ignacij Mitterer.
Graduale; »Domine praevenisti eum« za mešani zbor, zložil Anton Foerster.

Ofertorij »Veritas mea« recitacija z orglami, potem »Laudate Dominum« za mešani zbor, zl. Jacobus Gallus.

Te Deum laudamus in jubilem V lustrorum memoriam societatis Labacensis, s. Caeciliam venerantis piis honoribus primi ejusdem Protectoris Illmi. ac Rvdssimi. D. D. Cels. Principis-Episcopi Joann. Chrys. Pogačar, za mešani zbor in godala z orglami, zložil Anton Foerster.

C. Ob $1\frac{1}{2}$ 11. uri slavnostna seja v knezoškofijski dvorani:

1. Pozdrav predsednikov,
2. Slavnostni govor (kanonik dr. Karlin),
3. Nagovor presvetlega gospoda knezoškofa Antona Bonaventura.

D. XII. občni zbor Cecilijinega društva:

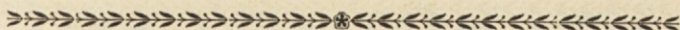
1. Nagovor predsednikov,
2. Poročilo tajnikovo,
3. Poročilo blagajnikovo,
4. Poročilo vodja orglarske šole,
5. Slučajnosti,
6. Volitve.

E. Ob $1\frac{1}{2}$ 3. uri popoldne v cerkvi čč. oo. frančiškanov:

I. Pred izpostavljenim sv. R. Telesom:

1. P. Angel. Hribar: Jezusa ljubim,
2. I. Mitterer: Srce Marijino,
3. Dr. Fr. Witt: Laetentur coeli, 5glasno,
4. Tantum ergo et Genitori, koral,
5. Blagoslov.

II. Igra na prenovljenih orglah. (Svira stolni kapelnik A. Foerster.)

a) Improvizacija:

1. Dolce 8'	}	III. manual. V pedalu Gamb. Bass
16' deloma tudi Borduna 8'
2. Voix cel. 8'		
3. Filomela 8'		
4. Fernflöte 4'		
5. Salicional 8'	}	V pedalu Cello 8'
6. Dolce 4'		
7. Harmonica 8'		
8. Rohrflöte 8'		
9. Traversflöte 8'	}	II. man.

Violon 16' |
10. Oboë 8'		
11. Gemshorn 8'		
12. Flavta 8'		
13. Harm. Flavta 4'	}	I. man.
14. Gamba 8'		
15. Trompeta 8'		
16. Vsi trije Principali III. II. in I. man. zapored.		
17. Cornett z Bordunom 8'		
18. Vsi režoči spremeni (Streicherchor)		
19. Vsi flavtni glasovi (flötenchor)		
20. Vsi jezičniki (Rohrwerke) s Sub- in Oct. Coppel		
21. Pleno I. man. crescendo — decrescendo		
22. Pleno II. man.		
23. Pleno I. man.		
24. Tutti, vsi trije manuali		

Opomba. Vsak spremen igra le nekatere trenotke.

- b) Staročeska božična »Narodil se Kristus Pán«.
- c) Karol Píč (Pitsch) — 4-gl. fuga na isto pesem.
- d) Lud. Spohr — Postna pesem.
- e) Anton Foerster — Fugirani trio na »Alleluja«.
- f) I. Seb. Bach — Preludij in fuga v G-mol.
- g) Charles Gounod — Marche solennelle de procession.

F. Ob 6. uri prijateljski sestanek v Hafnerjevi pivarni na Sv. Petra cesti.

Pravila Cecilijinega društva v Ljubljani.

Ime in sedež.

§ 1. V ljubljanski škofiji se osnuje glasbeno društvo pod varstvom sv. Cecilije. Imenuje se »Cecilijino društvo« in ima svoj sedež v Ljubljani.

Namen.

§ 2. Namen društvu je: povzdigovati in pospeševati katoliško cerkveno glasbo v smislu ter duhu svete cerkve, na podlagi cerkvenih določeb in ukazov.

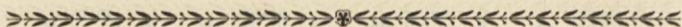
Društvo obrača svojo skrb:

- a) na gregorijansko koralno petje,
- b) na figuralno mnogoglasno petje starejše in novejšje dobe,
- c) na cerkveno orglanje,
- d) na cerkveno petje v domačem jeziku,
- e) na instrumentalno godbo, kjer je, in v kolikor ne nasprotuje cerkvenemu duhu.

Sredstva.

§ 3. Sredstva v dosego namena so:

- a) priporočanje, naznanovanje, razširjanje v cerkvenem duhu zloženih kompozicij in podučnih muzikalnih ter liturgičnih spisov;
- b) ustanovitev orglarske in pevske šole;

- c) društveni zbori z razgovori sočlanov in s predstavami cerkvenih skladeb v pospeševanje društvenih namenov.

Člani.

§ 4. Član društva je lahko vsakdo, ki

- a) po razmerju svojih moči in sredstev deluje za društvene namene, in ki
b) plača vsako leto 1 gld. a. velj. kot letni donesek.
Kdor vrh tega plača vsaj 10 gld., je ustanovitelj društva.

Pravice.

§ 5. Vsak član ima:

- a) pravico do društvenih daril,
b) sme biti pričujoč pri očitnih govorih in predstavah, vršečih se pri zborih: nadalje ima pravico, udeleževati se, staviti predloge, naznanjati svoje misli ter glasovati pri društvenih zborih,
c) aktivno in pasivno volilno pravico pri društvenih zborih.

Izstop in izključenje.

§ 6. Izstop iz društva je treba oglasiti predstojništvu. Izključiti kakega člana more predstojništvo, ako oni ovira društvene namene.

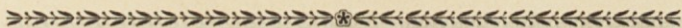
Vodstvo društva.

A. Zavetnik.

§ 7. Zavetnik društvu je vsakratni prevzvišeni knez in škof ljubljanski.

§ 8. Pravice zavetnikov:

- a) On potrdi volitev društvenega predsednika;

- b) prejema od njega vsakoletno poročilo o društvenem delovanju;
- c) more vsak čas pregledati društvene zapisnike;
- d) predložiti se mu mora v potrjenje vsaka izprememba društvenih pravil.

B. Predstojništvo.

§ 9. Predstojništvo društva je odbor članov:

- a) Predsednik,
- b) tajnik, ki zastopa predsednika, ako je ta zadržan:
- c) glasbeni vodja:
- d) blagajnik, in
- e) 5 drugih članov.

Predstojništvo se pri glavnih zborih izvoli z relativno večino glasov na 3 leta.

§ 10. Predsednik vodi in zastopa društvo na zunaj; urejuje in razdeljuje v sporazumnosti s tajnikom in glasbenim vodjem tekoča društvena opravila; sklicuje odbor in glavne zbore ter naredi zanje načrt.

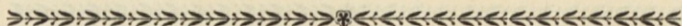
§ 11. Tajnik obskrbuje dopisovanje in društvene knjige ter sprejema oglaševanja udov k pristopu v društvo.

§ 12. Glasbeni vodja ima v roki vodstvo in oskrbovanje muzikalno-tehničnega dela.

§ 13. Blagajnik sprejema in shranjuje prihajajoče doneske in predloži skupnemu odboru in glavnemu zboru, kolikorkrat se snideta, račun o prejemkih in izdatkih.

Društveni zbori.

§ 14. Odbor se ima sklicati po potrebi, glavni zbor pa vsaj vsako 3. leto po predsedniku z o pravem času danimi naznanili.

Glavni zbor je zmožen sklepati brez ozira na število navzočnih udov. Tako v odboru, kakor pri skupnih zborih je k veljavnemu sklepanju absolutna, pri volitvah pa relativna večina navzočnikov potrebna.

§ 15. Predmet glavnemu zboru:

1. Volitev predstojništva z oddajanjem listov od strani pričujočih članov.

2. Sprejetje pravičnega ter računskega poročila.

3. Sklep o izpremembi pravil po predlogu predstojništva.

4. Sklep o razpuščenju društva po predlogu predstojništva in v tem slučaju obrnitev premoženja v namene katoliške cerkvene glasbe.

5. Govori o cerkveni glasbi.

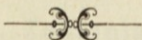
6. Glasbene predstave.

§ 16. Glasbene predstave se morejo napravljati tudi izven glavnih zborov bodisi v Ljubljani, ali na kakem drugem kraju v škofiji.

§ 17. Razpore, ki bi izhajali iz društvenih razmer, poravnava odbor. Pritožba zoper to pak se ima predložiti le sklepnemu zboru, ki v tem končno določuje.

Naredbe ter naznanila.

§ 18. Naredbe in naznanila vseh sklepovanj oskrbuje predsednik in društveni tajnik.

Kazalo.

	Stran
Uvod	I
I. Cecilijino društvo v Ljubljani se osnuje	3
II. »Cerkveni Glasbenik«	8
III. Orglarska šola	20
IV. Društveni pokrovitelji	37
V. Društveni odbor	54
VI. Občni zbori	57
VII. Društvena darila	60
VIII. Ideja se širi	63
IX. Nadaljnja izobražba cecilijancev	69
X. Kaj smo dosegli?	72
XI. Pogled v bodočnost	75
XII. Naše gomile	77

Dodatek:

1. Spored slavnosti o priliki društvene petindvajsetletnice	85
2. Pravila Cecilijinega društva v Ljubljani	88

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000412637

SS1803

